

รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๒๓

วันจันทร์ ที่ ๓๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๑๑

ณ พระที่นั่งอภิเศกคฤศิต

เริ่มประชุมเวลา ๘.๔๕ นาฬิกา

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : วันนี้มีสมาชิกมาประชุม ๑๒ คน
เป็นองค์ประชุมแล้ว ข้าพเจ้าขอให้รับรองรายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญครั้งที่ ๑๑ ผู้ใดจะขอแก้ไขอย่างไรหรือไม่

ไม่มีสมาชิกขอแก้ไขอย่างไร

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ถ้าไม่มีผู้ขอแก้ไข ข้าพเจ้าถือว่าประชุมอนุมัติ พิจารณาระเบียบวาระที่ค้าง อธิการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนในท้องถิ่นเกี่ยวกับเขตเลือกตั้งนั้นจะให้รวมเขตหรือแบ่งเขต

พระยาอรรถพิทยพิศาล : ในเรื่องแบ่งเขตหรือรวมเขตกันนั้น มีสมาชิกหลายคนได้อภิปรายกันมาแล้ว อภิปรายกันไปเป็น ๓ ประการ ประการที่ ๑ มีบางท่านเห็นว่าควรเลือกตั้งรวมประเทศ ประการที่ ๒ บางท่านเห็นว่าควรเลือกตั้งเป็นเขตจังหวัดรวมกัน ประการที่ ๓ บางท่านเห็นว่าควรจะมีเขตออกจากเขตจังหวัดนั้นเป็นเขตๆ ไม่มีสมาชิกเกินกว่า ๑ คนให้รับ ข้าพเจ้าเห็นว่าควรจะมีเขตเป็นจังหวัด รวมทั้งหมดไม่แบ่งเขตออกจากจังหวัดนั้น คือว่าการที่จะเอาทั้งประเทศให้ราษฎรเลือกตั้งนั้นเป็นไปได้ ที่ว่าเป็นไปไม่ได้ก็เพราะเหตุที่ว่าตามหลักธรรมชาติแล้วจะต้องไปแสดง นโยมายให้ประชาชนรู้ว่า นโยมายของตนพึงประสงค์อย่างไรประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งก็จะ

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

ต้องไปตีพิมพ์กับราษฎร ได้รู้เหตุการณ์ว่าความเป็นไปแต่ละจังหวัดนั้น เป็นอย่างไร เพื่อจะได้เขามาคำนวณดูว่าการที่ควรจะกำหนดเขาไปนั้น จะเหมาะสมประการใดประการหนึ่ง เมื่อ ๒ ประการนั้นเป็นไปไม่ได้แล้ว ก็เท่ากับว่าการที่เลือกนั้นไม่ได้ผล เพียงแต่ตั้ง รูปถ่ายหรือ บัญชีรายชื่อ ไปยัง จังหวัดต่าง ๆ ในราษฎรจะรู้ว่าเป็นคนดีหรือไม่ และเขาจะต้องการ หรือไม่ต้องการ ก็เท่ากับว่าการเลือกเช่นนั้น ไม่ใช่เป็นไปโดยที่ถ่วงถัก ก็จะได้แต่เพียงจังหวัดเท่านั้น นอกจากนี้ก็ไม่รู้เลยว่าผู้แทน ของตนจะเป็น ประการใด ถ้าหากว่าเมื่อได้กระเซดต์เป็นจังหวัดแล้ว นั้นอาจจะทำให้แทน ไปวิธ่างละไม่รู้เห็นความเป็นไปของประชาชนได้ทั่วถึง และเมื่อเป็นเช่นนั้น แล้วผู้จะได้เขามาคำนวณกันดูว่าผู้แทน แต่ละจังหวัดนั้นเมื่อได้รวมกันในสภา ก็จะได้แสดงความคิดเห็นของความเป็นไปของราษฎรนั้น ๆ ว่าเป็นอย่างไร แล้วเขามารวมกันเข้าด้วยกันจะได้เสียงทั่วประเทศเหมือนกัน ที่ว่าเมื่อเลือก ทั่วประเทศนั้นเพื่อจะให้ราษฎรได้เลือกกันทั่วทุกคน เป็นไปไม่ได้ เหตุจึงได้ กล่าวมาแล้ว

ท่าน ส่วนที่ว่าแบ่งเขตในจังหวัดนั้นตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป แบ่งเขตก็ ย่อมเข้าใจเห็นว่ากรที่แบ่งเขตก็ย่อมออกไปเช่นนั้นมากถ่วงขึ้นตรวย กล่าว ก็ว่าอาจจะเป็นผู้ที่มีอิทธิพลในทางอำนาจหรือในทางการเงินที่จะกระทำได้ด้วย ความไม่บริสุทธิ์ เพราะเป็นจำนวนมากและจำนวนคนก็ย่อมอาจจะไปทำการ อย่างหนึ่งอย่างใดได้โดยไป และอีก ประการ หนึ่งในการที่แบ่ง เขตก็ย่อม เช่นนั้นมันคนว่าในเขตจังหวัดหนึ่ง เราถือว่าผู้แทนนั้นเป็นผู้แทนของจังหวัด ถ้าหากว่าแบ่งเขตก็ออกไปเขต ๓ เขต ๒ ว่าผู้จะมาเลือกคงเห็นว่ามี คนหนึ่งไปสมัครในเขต ๒ นั้น เขาต้องการจะเลือก แต่ว่าเขาอยู่ในเขต ๓ เขาก็ไม่มีสิทธิไปเลือกในเขต ๒ ได้ เช่นนี้ทำให้เป็นการรบกวนสิทธิของเขา เป็นการทำให้เราไม่ได้รับสิทธิเต็มทั้งก็เป็นการไม่สมควร ด้วยเหตุนี้เขาเหล่านั้น จำจำได้รวมเป็นจังหวัดแล้วราษฎร ในจังหวัดนั้นก็จะได้รับสิทธิอย่างเต็มที่

LIART

ไม่พลาดพลังได้ดั่งกัน เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าเห็นว่าควรระดมเขตต์ แต่ละจังหวัดไป

นายของ โยภักดิ์ : สำหรับข้าพเจ้าเห็นว่าการแบ่งเขตต์ไม่ใช่ไมโครโฟนใด ๆ ก็ได้ เพราะถ้าไมโครโฟนอยู่ในตัวแล้ว ข้าพเจ้าเห็นว่าการแบ่งเขตต์ควรระดมเขตต์จังหวัดเพราะ เหตุว่าการ แบ่ง จังหวัด จะได้พื้นที่ที่ดีสุดของจังหวัดนั้นตามลำดับ และอีกอย่างหนึ่ง พึงเสียงประชาชนพลเมืองทั่ว ๆ ไป แทก้อยากจะได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเขตต์แต่ละเขตต์ร่วมกันเท่าที่ไ้ฟังดี เพราะว่าการแบ่งเขตต์เป็นจังหวัดเช่นนี้ก็จะสะดวกในกรุงเทพฯ เท่านั้น ทางจังหวัดไม่สะดวก ซ้อนถ้าเราจะเขียนรัฐธรรมนูญแบ่งออกจะถกถันนั้น เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าเห็นว่าควรระดมกันถกถันว่า ข้อประการหนึ่งท่านสมาชิกพูดไว้นัก่อนว่าจะให้รวมทั่วประเทศ ข้าพเจ้าเห็นว่ามีข้อสงสัยแต่ถ้าโดยหลักการและวิชาการ เห็นจะไปไม่ได้ จะไปไม่ได้เพราะเหตุอะไร เพราะเหตุผลหลายประการถ้าหากว่าเป็นเช่นนั้นแล้ว ในสมัยกรรมาธิ์เลือก ครั้งสมัยที่มี ๓๐๐๐ คน ความคาดาค่าตั้งกันไม่ได้ แล้วอีกประการหนึ่งรัฐสภาปัจจุบันจะมีคนมากมายเหลือเกินเคลื่อนที่เดินตาไปหมด และประการที่ ๒ ที่สำคัญที่สุดที่ข้าพเจ้าเป็นห่วงนักคือเกี่ยวกับการโฆษณาชวนเชื่อ ถ้าหากว่าเราควรระดมเขตต์แล้วหลักโฆษณาจะ สูงใจดี ที่สุดตาม ทศกัโหมซึ่ง ข้าพเจ้าได้เนื้อหา ของโซเวียตที่ช่วย เพราะฉะนั้นข้อไปไม่ใช่พรรคประชาธิปไตยไม่ใช่พรรคธรรมชาธิ์บิ่ชหรือไม่ใช่พรรคประชาชนจะเป็นพรรคฝ่ายตรง คือคอมมิวนิสต์เข้ามามากที่สุด ถ้าหากว่ารวมเขตต์แล้วซึ่งเราจะดีไม่ได้ ขอให้สหพันธ์ได้เวลาที่เราเกิดเหตุมีกันได้ชั่วแค่คอมมิวนิสต์เข้ามาบิ่ชได้ ส่วนในทางโฆษณาไม่มีเลยคือ การโฆษณาสำคัญกว่าฝ่ายทหาร เพราะเราสามารถสูงใจ คนทั้งเมือง ทหารไม่ต้องการบิ่ชชนะการเมืองการศาสนาที่สำคัญ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าพูดไป บาง ที่ท่าน สมาชิก บางคนอาจจะสงสัย ก็ได้อาณเป็น เพศสัมพันธ์มากเกินไป เวลามาเราจำเป็นเหมือนกันที่จะต้องรู้จักเพศสัมพันธ์บ้าง เพราะ

ถ้าเราพูดถึงในทางคัมภีร์แล้ว ทางชีวิตจะมาหาเราถ้าเราไม่ป้องกันบ้างแล้ว ก็จะไม่รอบคอบ ข้าพเจ้าจึงรู้สึกในทางที่ไม่ดีไว้ม่าง เพื่อท่านทั้งหลายจะได้ รวมกันคิดว่า ทำอย่างไรจึงจะให้รัฐธรรมนูญของเราดีที่สุด และปลอดภัย และให้ประโยชน์แก่ประเทศที่สุด ข้าพเจ้าจึงขอตั้งร่ำว่าขอให้ออมเขตคัมภีร์ จังหวัดไม่ใช้รวมทั้งประเทศ

หลวงอัคนานุกรณ์ : บัญญัติห้ามขุดในการออกเสียงลงคะแนน ของราษฎรนั้นเราจะเลือกผู้แทนปวงชนหรือท้องถิ่น เท่าที่ข้าพเจ้าได้ฟังคำ อภิปรายมามากก็หนักไปในทางผู้แทนท้องถิ่น ที่ท่านบอกว่าย่างแบ่งเขตคัมภีร์ ย่อมเท่าไรราษฎรจะได้รู้ได้เห็นมากขึ้นเท่านั้น และผู้แทนจะได้มีความรู้ในภูมิ ประเทศนั้น ๆ ดีกว่าที่จะเลือก มาจาก เขตที่ใหญ่ ๆ ข้าพเจ้าเองก็เห็นว่า รัฐธรรมนูญทุกฉบับที่มีมาเราเลือกผู้แทนปวงชนไม่ใช่ผู้แทนท้องถิ่นเพื่อจะได้ ผู้มีความรู้กว้างขวาง ดังกับความ ประสงค์ที่เรา ต้องการให้เป็น ผู้แทน ของเรา การที่ท่านว่าเราจะเลือกผู้แทนรวมเขตคัมภีร์ทั่วประเทศแล้วจะทำไม่ได้และ จะเสียผล หนึ่งข้าพเจ้าเห็นว่าทำได้ และที่ท่านคิดว่าพวกคอมมิวนิสต์จะเข้ามาจับข้าพเจ้า เห็นว่าเป็นไปไม่ได้ ข้าพเจ้าไม่คิดเลยว่าคนไทยในบังคับจะฟังคำสั่งของของ พวกคอมมิวนิสต์ได้ง่าย ๆ และไม่เป็นเรื่องที่น่าวิตกอย่างไรที่ว่าทำไม่ได้ ข้าพเจ้ารับรองว่าทำได้ ที่ท่านว่าราษฎรจะมานั่งนับคุ้ไม่ไหวข้าพเจ้าเห็น ว่าไม่จำเป็นเพราะเราไม่จำเป็น ต้องให้เลือกตั้งได้เร็วภายใน ชั่วโมง ๒ ชั่วโมง เราอาจจะยึดเวลาให้เลือกตั้งถูกก็ได้ ในการที่เราจะได้ผู้แทนที่มีชื่อเสียงแพร่ ไปทั่วประเทศนั้นเป็นของแน่นอนเหลือเกินว่าเราทำได้ ความจริงที่ข้าพเจ้าเรียน หนักไม่ใช่ว่าข้าพเจ้าเป็นคนที่วางของทั้งประเทศไว้จัก ไม่ได้คิดถึงแต่โดย ข้าพเจ้าได้เข้ามาเป็นผู้แทนก โดยรวมเขตคัมภีร์บางเขตคัมภีร์บาง ที่เรียนมานัก ไม่ได้เชื่อใจว่าข้าพเจ้าจะได้มาอีกหรือไม่ ข้าพเจ้าจึงหวังว่าท่านผู้เกี่ยวข้อง

ทั้งหลายคงพิจารณาด้วยดีว่า การเลือกตั้ง ประเทศจะนำทางทางเสีย
อย่างไร เรื่องที่ว่าไม่ได้ ข้าพเจ้าขอความกรุณาว่าหยุดพักกันเสียทีเถิด

นายสุวิชัย พันธ์เสริมฐ : ในเรื่องการเลือกตั้งสมาชิกสภา
ผู้แทนที่มีปัญหาขอว่าควรจะต้องรวมเขตจังหวัดหรือรวมทั้งประเทศ หรือ
ควรแบ่งแยกเขตใดในการเลือกตั้ง ข้าพเจ้าใคร่จะเห็นข้อความ คิดเห็นใน
ที่นี้ว่า เราควรจะมีกฎแบ่งแยกเขตอย่างไร ที่เคย กระทำกันมาแต่ก่อนรัฐ
ธรรมนูญ พ.ศ.๒๔๘๘ คงนึกโดยเหตุผลว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน
นั้น แม้ว่าเราจะเลือกตั้งมาจากเขต ก็คือว่าในเขตหนึ่งเขตใดก็ตามเรา
ยอมให้มีผู้แทนของปวงชนโดยนิตินัย คือว่าไม่ใช่ผู้แทนของเขตใดเขตหนึ่งมา
นั้นทั้งหมดเพราะเหตุว่าเราได้มีการเลือกตั้งรวมเขต เราจำเป็นต้องมีการ
ออกเสียงลงคะแนน เรียกว่าเป็นคะแนนคัดออกไว้ดี คือหมายความว่าทำให้
เขตจังหวัดหนึ่งมีผู้แทนเกินกว่า ๒ คนขึ้นไป ผู้ที่มีสิทธิออกเสียงก็ออกเสียง
มากกว่าเสียงหนึ่ง หมายถึงความถ่วงอำนาจการออกเสียงพูดตามหลักแล้ว
ผู้ที่จะเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎรนั้นควรจะมีสิทธิออกเสียงได้เพียง เสียงเดียว
ใคร่ควรจะเป็นผู้แทนของตัวเอง แต่เท่าที่ผ่านมาแล้ว ได้มีการเลือกตั้งรวมเขต
ทำให้ประชาชนออกเสียงได้หลายเสียง ในการที่มีการออกเสียงเช่นนี้ทำให้
เป็นการถกเถียงในการที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่ปัญหา
ที่ยากเกิดขึ้นว่าในการที่มีผู้สมัครเลือกตั้งมีจำนวน ๒๐-๓๐ คน เช่นนี้
แต่ก็มีสิทธิที่จะเลือกผู้แทนจังหวัดนั้นได้ถึง ๘-๑๐ คนก็เป็นได้ซึ่งมีบัตรเดียว
บัตรหนึ่งนั่นจำเป็นจะต้องทำเขาทั้งหมด แต่ว่าบางจังหวัดก็เพียงมีบัตรเดียว
นั้นเป็นการแสดงว่าเสียค่าใช้จ่ายและเสียค่าแรงงานในการนับบัตรใหม่ แต่ที่
ขอให้ว่าลบบัญหาที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องขอชน สมมติว่าจังหวัดหนึ่งมีผู้แทน ๓ คน
มีผู้สิทธิออกเสียง ๘ หมื่นคนและผู้มีสิทธิออกเสียงมาออกเสียงเพียง ๓ หมื่น
คน ที่หนึ่งได้คะแนนเสียง ๒ หมื่นคน ที่ ๒ ได้คะแนนเสียง ๒ พันแล้วคนที่ ๓
ได้คะแนนเสียงพันเดียว แต่จะออกจากนั้นได้คะแนน ๒-๓ ร้อยแล้วคนที่ได้เสียง

หมิ่นเป็นผู้นั้นเราไม่ว่า แต่ขอคนที่ได้คะแนนเสียงหนึ่งคนได้เป็นผู้แทนไปด้วย เพราะเขาออกบัตรที่ ๒ ที่ ๓ แล้วเทียบกับจังหวัดขอนแก่น ไม่ควรเลยที่จะได้รวมเลือก วิธีการอย่างนี้ทำให้การที่ผู้ใดมาเป็น ผู้แทนหรือผู้เพียงเสียงเดียวคนหนึ่งมาจึงเป็นการไม่คอยจะสมบูรณ์ ถ้าหากว่าเรามีการ แบ่งเขตเลือกตั้งแล้วเราเอาเอาคนที่ ๑ ในเขตที่ ๑ คนใหม่ก็ตามที่ใดที่ ๑ ในเขตที่ย่อมจะดีกว่าผู้ที่ใดที่ ๒ ที่ ๓ ในเขตทั้งหมด ทั้งนี้เราถือหลักว่าบุคคลใดคนใดมีเพียงคนเดียว ไม่ใช่มี ๒ หรือ ๓ คน เพราะฉะนั้นวิธีการเช่นนี้เราไม่เคยทำได้ว่าในประเทศไทยฝั่งเศสเคยได้มีการเลือกตั้งรวมเขตที่เคยกัน แต่ทำการเลือกตั้งสองชั้น คือครั้งแรกคะแนนเสียงเกินกว่ากึ่งจำนวนของผู้มีสิทธิออกเสียงแล้วจึงมีการออกเสียงเลือกตั้งใหม่แก่ถือเอาเสียงส่วนใหญ่มาช่วยไว้ แต่ทำครั้งแรกแล้วเราไม่เห็นด้วย แต่ถ้าหากว่าเราเลือกตั้งรวมเขตจังหวัดแล้วขอให้เลือก ตั้งสองชั้น เพื่อให้ได้บุคคลที่เหมาะสมและ ศัพท์ก็จะเร้ามาเป็น ผู้แทนราษฎรได้ ความจริงในเรื่องการแบ่งเขตคนที่เลือกตั้งได้มีการปฏิบัติกันในเรื่องการเลือกตั้งผู้แทนราษฎร เราอยากหวังถึงว่าเราจะมีภารกิจในทางเอาเงินให้ราษฎรก็ได้ เราเข้าไปเลี้ยงก็ได้ นับเป็นการคุ้มครองประชาชน ถ้าหากว่าวิธีการเลือกตั้งแบ่งเขตเช่นนี้แล้ว ประชาชนย่อมจะต้องสนใจ เพราะเหตุว่าในเขตหนึ่ง ๆ อย่างน้อยที่สุดราษฎรต้องมีคนหนึ่ง ขึ้นไป หรือต้องส่งคนไป แล้วในจำนวนคนรวมแล้วต้องส่งเช่นเดียวที่ ได้มีการเลือกตั้งผู้แทนราษฎร คนใหม่เข้ามาเป็นการช่วยไม่ได้ เพราะฉะนั้นทุกคนต้องช่วยตัวเองก่อนจึงจะช่วยให้ เหตุผลในเรื่องนี้เราพิจารณาเห็นว่าให้การประชุมที่จากราวว่า จริ่งฮู เราต้องการให้ได้คนที่มีการออกเสียงมากที่สุด นับเป็นความจริง ถ้าหากว่าเป็นการเลือกตั้งประธานาธิบดี เพราะเหตุว่าการเลือกตั้งประธานาธิบดีนั้นเราเลือกตั้งกันทั่วประเทศเอาคนที่ได้คะแนนสูงสุด แต่ไม่ใช่เลือกตั้งประธานาธิบดี เราเลือกตั้งผู้ที่เราได้สิทธิแทนประชาชน เพราะฉะนั้นเราจะได้รับความพอใจว่าเราเป็นที่ ๑ ในเขตเลือกตั้งนั้น ไม่ใช่ที่ ๒ ที่ ๓ เมื่อ

เข้ามาเช่นนี้แล้ว ความไว้วางใจก็ย่อมมี ความไว้วางใจย่อมมี การที่เขา
 อยู่ในตำแหน่งราชกรณนั้น เมื่อมีเหตุที่บังเกิดเหตุอันสำคัญๆ ในทางจิตใจ
 แล้วก็ย่อมจะมีการกระทบกระทั่งกันเป็นธรรมดา นี่ข้าพเจ้าขอจะเรียน
 วิญญาณว่า โห่คหัดกขังทั่วโลกเราปฏิบัตินั้น อยู่ทุกวันนี้ และกรณีที่เราจะ
 มีองค์นี้เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ทำไม่ได้ด้วยวิธีการต่าง ๆ นานา ๆ ก็ขอให้ไป
 เขียนบอกลงใจในกฎหมายเลือกตั้งนี้ ยกตัวอย่างเช่น การใช้เงิน ของคณะ
 พรรคการเมืองจะพึงใช้ได้สำหรับกบฏ ไปประท้วงกันจะใช้เท่าใด อย่างใน
 ประเด็นที่องค์นี้แล้ว นอกจากเราจะกำกับว่าจะขอเขตเพื่อประโยชน์ส่วน
 รวมยกตัวอย่าง ถ้าข้าราชการใช้สิทธิพลไปบังคับรัฐประหารในกรณี
 เลือกตั้งแล้ว ถือว่าเป็นโทษสถานเดียวคือได้ออกจากราชการ ถ้าหากเราทำ
 ได้เช่นนั้นแล้วเราก็ย่อมจะได้คนที่ เพราะฉะนั้นสำหรับข้อนี้ข้ออื่น ๆ ต่าง ๆ
 เขาไว้วางใจกันหลัง ซึ่งเราอาจจะออกกฎหมาย เลือกตั้งไปโดยนัยแห่งบท
 บัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าขอยืนยันว่าขอให้แม้เขต
 เลือกตั้งจะเอาแต่คนกตหรือสองแฉกก็ดี หรือจะเอาแต่หมื่นคนกตเป็นหลัก
 ทั่วโลกเราปฏิบัตินั้นอย่างนี้ ข้าพเจ้าจึงขอยืนยัน

๗๑.๐๓ ๒.

พระยาปริชานฤเบศร์ : เราว่ากันว่ากระทรวงได้ราษฎรเลือกตั้งแทน
 เราจะวางเขตอย่างไรประเด็นตามอื่น ฝ่ายหนึ่งที่ว่า ข้าราชการ ฝ่าย
 หนึ่งรวมจังหวัด ฝ่ายหนึ่งเขตย่อย ที่เราปรึกษาอยู่เดี๋ยวอย่างไหนดี
 ที่สุด อย่างไหนได้ผลดีที่สุด ฝ่ายหนึ่งที่ว่า ข้าราชการมีข้อดีนั้นมันดูว่า
 เดี่ยวมันง่ายก็มาเลือกคน ๆ แล้วราษฎรรู้จักก็เป็นได้ แล้วก็เพราะเหตุว่า
 กฎหมายรัฐธรรมนูญบอกจากผู้แทนราษฎรเป็นผู้แทนของชนทั้งประเทศ นี่เป็น
 เหตุของฝ่ายรวมทั้ง ข้าราชการ ในจังหวัดก็คล้าย ๆ กัน แต่มันขยลง
 ไป น้อยเพราะแบ่งราชการออกเป็นจังหวัดไปแล้วความจริงมันขยลงนี่เป็น

มาแล้ว ข้าพเจ้าเคยไปสมัครครั้งหนึ่งก็ติดтам แล้วครั้งหลังไม่ได้สมัคร แต่ไปเป็นต๋อตั้งเขาเดินกับเราด้วย แล้วมีความจริงอยู่ข้อหนึ่ง คนในเมืองเราหรือการเลือกตั้งผู้แทนในเมืองเรา มันมีความจริงอยู่ว่าเราคงไปขอถอนชื่อหรือไม่ให้เลือกเรา ไม่ใช่อย่างท่านประธานฯ ขอประธานโทษ เราเลือกตั้งท่านประธานฯแทบทุกคน เพราะเรารู้จักท่านประธานฯ เราไม่ต้องให้ท่านประธานฯ ขอถอนมาเป็นกรรมการ ท่านเพราะเราเป็นผู้แทนราษฎร แต่คนที่เลือกตั้งผู้แทนมาแต่ผู้แทนมาทำหน้าอะไรก็ไม่รู้เลย เมื่อไม่รู้จักเขามาใช้ผิดอย่างที่เราไม่เอาใจมาใช้แต่เอาใจขายมาใช้ การเลือกตั้งผู้แทนราษฎรต้องเป็นไปอย่างที่คุณเด็ญฯ ว่า ที่บอกว่าต้องเดินตามตรอกตามซอก ขอถอนเขาเพื่อจะเป็นผู้แทนแล้วอะไรต่าง ๆ ดาวพืด ความจริงนั้นก็เปรียบเทียบเหมือนหม้อ ถ้าคนเจ็บไม่รู้จักหม้อก็ไม่ไป ถ้ารู้จักคนไหนก็ไปหาคนนั้น แรกเคยเห็นมาแล้ว คนที่เจ็บหรือคนที่หาหม้อความก็ ทำไม่ไม่หาหม้อคนนั้น ก็บอกว่าไม่รู้จัก และก็บอกว่าเขาสั่งมาให้หาหม้อคนนั้น เพราะว่าหม้อคนนั้นรู้จักกัน ไม่เหมือนอย่างผู้แทน คือเราต้องไปขอถอนเขา เราจึงจะเลือกตั้ง ก็คือเราจะไม่คิดถึงชื่อเสียงของคนหรือคนนั้น ไม่เหมือนอย่างผู้รับหรือคนอย่างเรา ๆ ด้วยกัน อย่างท่านประธานฯ ปุ่มบับเราเลือกตั้งกันที่ด้วยเคย ไม่ต้องขอถอนกัน

ที่ปัญหาที่ว่าเสียเงินมากหรือเสียเงินน้อย อันท่าน ผู้แทน ท่านสมาชิกบางคนก็ได้พูดกันมาแล้ว คือบอกว่าเสียในเรื่องอื่น ๆ จะไปเสียขายเงินทำไม เราสมัครเป็นผู้แทนราษฎร แต่พอมาถึงเราจะให้เลือกตั้งเป็นรองวาระอาณาจัก เราเหตุอันมีอันนั้นชื่อว่าเลือกตั้งวาระอาณาจักก็ว่า เสียเงินน้อย และบอกว่าเสียเงินมากถ้าไม่เลือกตั้งวาระอาณาจัก และถ้าเลือกตั้งไม่ได้ผิด ก็อย่างเราคงไม่เสียขายเงิน และของที่ดีแล้วเราไม่จำเป็นต้องเสียเงินทองมาก แต่ความจริงที่ราษฎรเลือกตั้งผู้แทนราษฎรนั้น เหตุผลอันใหญ่ก็คือต้องการที่จะให้ผู้สมัครเป็นผู้แทนราษฎรได้รู้จักกับตน และต้องไปขอ

LIRT

ยอมเขา ไม่ใช่เพราะว่าท่านมีชื่อเสียงหรือเลือกไปแล้วจะทำงานให้แก่ชาติ
อะไร ไม่ใช่อย่างนั้น

นอกจากนั้น ข้าพเจ้าเห็นว่าการเลือกตั้งนั้นเลือกกันอย่างไรที่เป็นมาแล้ว
คราวก่อนจะเป็นประโยชน์ดีกว่าที่จะเลือก ทวี พระราชอาณาจักหรือจะเลือก
เป็นจังหวัดเราก็ได้ก็ต้องมาตัว เพราะว่าเราชอบก็ต้องเสมอ ที่แรกเราก็
เลือกตั้งกันเป็นเขตๆ ที่หน้าจริง ๆ การที่เลือกความจังหวัดถ้าจะเป็นผลดีเร็ว
ในการที่วางรัฐธรรมนูญ ในการที่ว่ามีสิ่งต้องไปตั้งมากมายหรือต้องไม่กระทบกัน
แล้วในการที่จะไปซื้อไปจ้างไปถามให้มาเลือกไม่ได้ เพราะคนกรุงเทพฯ
ฉลาดหน่อย คนกรุงเทพฯ รู้จักชื่อ ไม่ต้องการชื่อนวนอน ไม่จำเป็นที่จะต้อง
มากมายสำหรับจังหวัด สำหรับกรุงเทพฯ ยังคงเอาสำหรับจังหวัดที่ไม่
สะดวก ข้าพเจ้าเห็นรัฐบาลบ้านนอก เห็นไปว่าความตามบ้านนอก ไม่มี
ความด้านรับจะไปที่ถนัดอย่างที่เรียนแล้วว่า ข้อสำคัญคือให้ราษฎรพบ
หน้ากัน การไม่ให้ถนัดก็ไปไม่ได้ แม้คนบางเขตก็ไปไม่ได้ หมายความว่า
ราษฎรเห็นไปไม่ได้คงหนีจากกันเราต้องรู้จักจิตใจของผู้ที่จะเลือกเรา แต่
ว่าเราเขตที่เราอย่างไร ความบกพร่องมีอะไร ก็ต้องการอะไรบ้างที่เราจะช่วย
พัฒนาในสภาพจังหวัดที่ดี เขาที่พระราชอาณาจักกว้างใหญ่กว่าที่พระราชอาณา-
จักมีอะไรของเราไปไม่ถนัด นอกจากนั้นเมื่อที่ท่านสมาชิกบางท่านมีความ
กังวลอยู่ว่ารัฐบาลอาจจะมีอำนาจเข้ามาก็ได้ถ้าเลือกที่พระราชอาณาจัก
จะมีเสียงเข้ามาหรือเป็นเสียงใหญ่ แต่ฝ่ายผู้แทนเป็นเสียงน้อยอาจจะแพ้
ข้าพเจ้าไม่ยากหาคำตอบเป็นการว่ามากมาย นี่เป็นอีกข้อหนึ่งที่เราต้องคิด
นอกจากนั้นทางที่หลายที่ไปสมัครเลือกตั้ง ผมได้เรียนแล้วว่าคงหลังไปเป็น
ตัวด้วยเข้าไปช่วยลูกจ้างทางกรุงเทพฯ เขตที่ปากน้ำเราน่ามีไม่เกิน ๕๐ ถึง
ประเคี้ยวเดียวหมด เวลาตั้งคะแนนต้องไม่คุ้ม แม้ที่พระราชอาณาจักจะต้องมี
จรรยาไม่ถนัดอะไรก็ตาม แต่เมื่อความจริงต้องคุ้ม จะเอาที่พระราชอาณาจัก
ทั้งจังหวัดก็ การคุ้มกันไม่ได้ นั่นอนุที่ควรพิจารณาถึงได้ถนัดเรียน

ร้อยไม่มีการทะเลาะ ไม่มีการเกลวไถถัน เพราะฉะนั้นท่านจะลืมออกข้อหนึ่งว่า ข้อเท็จจริงคนในเรื่องเรา คนในกรุงเทพ ฯ กับคนในต่างจังหวัด ความรู้ ความฉลาดสติปัญญา และความถูกต้อง ความที่เรากล่าวไปผิดกัน และคนในกรุงเทพ ฯ และกับในต่างจังหวัดการที่จะต่อต้าน วิชิต์เคมเขินนี้ ที่ต่อต้านคือ สิ่งทั้งหลายคนในกรุงเทพ ฯ อาจจะต่อต้านได้มากกว่า ก็จริงเหมือนกันอาจจะมีการจ้างอะไรก็ได้ เมื่อคนบ้านนอกไม่สามารถจะต่อต้านได้จึงอยู่ในพวกผู้แทนนี้เอง เพราะว่าเราเคยรู้มาแต่แห่งหนึ่งไม่มีคนเดียว มีหลายคนต่างคนไปคุยเขาว่าใครจ้างใคร ยิ่งคุยง่ายเสียกว่าที่จะมาเป็นจังหวัดหรือที่ราษฎรบ้านจักรเยี่ยอีก เพราะว่าชนนคามข้อเท็จจริงตามเหตุการณ์ที่เป็นจริง และเข้าใจกันจริงๆ ราษฎรได้เลือกและรู้จักผู้แทนราษฎรของเขาจริงๆ ไม่มีอะไรดีกว่าที่จะแบ่งเป็นเขตเด็ก ๆ อย่างที่เคยทำมาแล้ว ซึ่งปรากฏว่าได้ผิดคิดว่า เป็นเขตค้าหวัด อย่างที่ราษฎรบ้านจักรเยี่ย ข้าพเจ้าไม่เห็นด้วยเลย เป็นการกว้างขวางใหญ่โตมากเกินไป

๑๐-๑๒ น.

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช : ปัญหาว่าจะเลือกตั้งผู้แทนอย่างไร ข้าพเจ้าก็ได้ฟังมา ๒ วันแล้ว หลกต่างระด้าก็ยังไม่ทำอะไร พอจะตกลงกันได้ว่าผู้แทนที่ราษฎรที่ดี บุคคลใดก็ตามที่ราษฎรเลือกเข้ามาโดยความบริสุทธิ์ใจ เพื่อให้มาดำเนินการของชาติเป็นปากเสียงแทนเขานี้ เป็นหลักที่ควรถือ ที่นทานจะเอาวิธีซึ่งพวกรุ่นมากมายเหลือเกิน ข้าพเจ้าเชื่อว่าใครก็ตามจะต้องพูดว่าอันนี้ดีที่สุดในโลก อธิอื่นใช้ไม่ได้ คือว่าจะเอาอย่างไรที่จะให้ได้คนที่เขาสมัครใจเข้ามา จำนวนยี่ ๓ อธิ อธิแรกท่านเลือกทั่วประเทศ ความจริงควรจะเป็นอย่างนั้น คือเมื่อจะเป็นผู้แทนของประเทศหนึ่งทั้งทีควรจะได้ให้ราษฎรทั่วประเทศเลือกเข้ามา แต่ที่นครที่จะทำอะไรใน เมืองไทยก็ต้องคิดกันว่าจะทำได้หรือไม่ หลกนี้ข้าพเจ้าเห็นด้วยว่าถูกต้อง

แต่ประเทศที่ใช้หลักประชาธิปไตยบางที่ก็ไม่ได้ใช้ อย่างอังกฤษเขาไม่เลือก
ทั้งประเทศ ทำไม่ได้ และเมืองไทยก็เห็นว่าทำไม่ได้ เพราะว่าราษฎรของ
เรายังไกลต่อความรู้ในกิจการบ้านเมือง ทั้งหนังสือพิมพ์ก็ไม่ทั่วถึง การ
คมนาคมขาด ๆ กัน ๆ แล้วท่านจะบอกทำให้เลือกผู้แทนทั้งราชอาณาจักรทำได้
ไม่ได้ ไม่ใช่ว่าคนสองคน ผู้แทนอย่างน้อยก็ต้อง ๑๐๐ คนขึ้นไป ถ้ามีเงิน ๓-๔
คนอย่างท่านประธานาธิบดี ก็พอจะหวังรู้จักกันทั่วประเทศ แต่ถ้ามึง ๑๐๐ จะ
รู้จักกันได้อย่างไร เมื่อไม่รู้จักก็คัดหัวคัดก้อย เมื่อเข้ามาเป็นผู้แทนก็เป็น
ผู้แทนอุบัตเหตุคัดหัวคัดก้อยซักไม่สิ้นไมยาว หรือมีฉันทักเบ็ด โขกาดใหม่
การซักกันไปในทางที่ไม่ชอบ เช่น นายอำเภอ หรือผู้ใหญ่บ้านก็เป็นผู้บอก
คนนั้นคนนี้คัด แล้วที่ราษฎรไม่รู้จักก็เลือกเขาเข้ามา มันก็ไม่ใช่เป็นผู้แทนของ
ปวงชนทั้งที่ แต่ในกรณีที่เราจะได้ผู้แทนที่คนนั้น เราจะไม่เลือกไม่ได้ และใน
กรณีที่ให้เลือกตั้งประเทศนั้น ข้าพเจ้ายังมองไม่เห็น ในที่ต่าง ๆ นี้จึงจะเป็น
นักการเมืองหรืออะไรก็ได้ เมื่อไม่มีใครรู้จักทั่ว เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าตั้งข้อ
สงสัยเกินในทางที่จะให้ตกลงไปว่าเราจะให้ราษฎรเลือกตั้งทั่วประเทศ ทั้งข้อ
ที่ว่าคนที่ราษฎรไม่รู้จักถ้าได้รับเลือกมากจะเป็นการผิดหลักของการเลือกตั้ง
เพราะเราให้ราษฎรเลือก คนที่ เขาไม่รู้จักข้อเท็จจริงเป็นอย่างไรนั้นเราจะฝัน
หลักธรรมคาไปไม่ได้

แต่ข้ออย่างหนึ่งในการที่โดยนิตยชนนักในการเลือกตั้งถูกต้องเพราะ
ตามธรรมชาติถ้าหากจะให้คนเขารู้จักเราก่อนหนึ่งด้วยยกย่องตัวเอง แล้ว
ก็อาจจะเป็นคนที่มีข้อดีและในการไปประธกันด้วยนั้นเราจะเห็นว่าทำอย่าง
นั้นแล้วก็จะมีโอกาสทำได้มาก เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงมีความเป็นกังวล
ที่จะให้เราทำไปในทางที่ไม่ชอบได้เหมือนกันและในการที่เบ็ด โขกาดให้เลือกตั้ง
ทั้งประเทศนี้ แต่โดยการเขียนหนังสือพิมพ์แจกให้เลืกทีเดียว ซึ่งในที่สุด
ทำให้คนที่ราษฎร เขาไม่เลือกโดย สัมผัสใจ แต่ถูก เลือกเช่นนี้ ประการหนึ่ง
ข้ออย่างหนึ่งนี้วิธีแรกที่จะให้ราษฎรทั้งประเทศเลือกนั้นข้าพเจ้าตั้งข้อสงสัยว่า

มันจะตกหนัก สมมติว่าเราเจอเขาผู้แทนราษฎรเพียง ๕๐ คนหรือ ๑๐๐ คน
อะไรอย่างนั้นแล้วเราให้มีการเลือกตั้งทั่วประเทศหรือที่ระชาอาณาจักร และโดย
มากราษฎรก็อาจจะไปรวมยอด เขา ๑๐ คนหรือ ๑๕ คือคนที่ได้ ๑ อาจจะได้
แค่คะแนนตั้ง ๒-๓ ล้าน หรืออาจจะถึง ๕ ล้านก็ได้ แล้วคนสุดท้ายอาจจะ
ได้เพียง ๒ คะแนนๆ เขียวก็อาจจะเป็นได้ อ้อเลือกตั้งเช่นข้าพเจ้ารู้สึกความมัน
การเลือกตั้งนั้นอยู่ที่คนที่ใครคะแนนเสียงเพียง ๒-๓ เสียงก็ได้เข้ามานั่งในสภา
แล้วคนที่ได้ ๑ เขาได้ลงตามตงตามเช่นเป็นข้าพเจ้าๆ ที่ไม่พอใครแล้วอีกข้อ
หนึ่งที่ว่า เป็นข้อ บกพร่อง อย่าง สำคัญที่ว่าจะให้มีการเลือกตั้ง ทั้งทั้งประเทศ
ข้าพเจ้าเห็นว่าถ้าเป็นเมืองไทยแล้วขังทำไม่ได้ ก็ถือว่าเป็นเรื่องทำไม่ได้จริง
ใหญ่เหลือเกินแล้วผู้สมัครก็ไม่ต้องมาลงสมัครกัน กรณีที่พระราชอาณาจักร
ทำไม่ได้ เมื่อไม่หาเสียงของท้องถิ่นทั้งพระราชอาณาจักร โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย
ราษฎร ไม่มีความระของท้องถิ่น อย่างข้าพเจ้าบอกว่าเป็นผู้แทนทั้งประเทศ
เป็นไปไม่ได้เพราะไม่รู้จักจิตใจราษฎรแต่ละภาวที่ขงกันทางภาคอีสานก็ไม่รู้
เคินได้ก็ดูที่บ้านทุกตำแหน่งแห่งหนักพอจะรู้ได้ ถ้าเป็นผู้แทนทั้งประเทศให้
ราษฎรทั่วประเทศเลือกตั้งก็ไม่รู้อะไร การอยากให้ราษฎรรู้จักจิตใจก็
ออกไปที่พระราชอาณาจักร เพื่อให้ราษฎรทั่วประเทศรู้จักใจ ก็ไม่ทำอะไร
ไปทำอย่างอื่นเสียคือหาซื้อเสียงทางหนึ่งซื้อพิมพ์หรือซื้อหาซื้อเสียงอย่างอื่นก็
มาเป็นผู้แทนก็อย่างน้อยมีขงให้ผู้แทนได้ใช้ความพยายามตามสมควร การ
หาเสียงข้าพเจ้าไม่เคยทำเช่นนั้นต้องความระของท้องถิ่นจะรับเลือกตั้งนั้นจะ
หรือ ไม่กันแล้วแต่ ทัพพอจะรู้จักใจราษฎร ถ้าเลือกตั้งทั่วประเทศข้าพเจ้า
คนหนึ่งไปไม่ไหวก็ต้องลงนอนอยู่กับบ้านจิตใจก็เสียงานก็เสียเขาอาจจะ
ถิ่นมาเช่นอย่างข้าพเจ้าทำไม่ได้เพราะไม่ได้ขอกไปลงนอนอยู่กับบ้าน อย่างที่
พูดมานั้นข้าพเจ้าเห็นด้วยจิตใจขงคนกันไม่ได้จริงไปไม่ได้คือไม่เหมาะ ที่
นี้ขงจขงหนึ่งในการจกขงขงเป็นเขตคเล็กๆ น้ข้าพเจ้าไม่คิดขงมีถ่วงถ่วง

ผิด แต่อย่างไรก็ตามให้ให้ผู้แทนของปวงชนเข้ามาใกล้วงสนทนาจากคิโปในคิวั
 เขตคิอ่าเกียยานนาว่า เขตคิ ๒ เขตคิ ๓ ประตุนิใหม่ ๓ ยศคิณมิบอกว่ามีผู้แทน
 ปวงชนกิไม่ถูกเป็นผู้แทนเขตคิ ๓ กิเท่ากิมิเป็นผู้แทนตามลัญคิแทนของท้องถิ่น การ
 วัคิคิคิไคในเขตคิ จังหวัดคิก็ วัคิว่ากวนนเอง ข้าพเจ้าหนักใจคิคือ เคยเห็นมาถัด
 ถากิจชอยการคิคิณนิบนอนมคิต้นจ้งมีมาก เพราะจะมีราษฎรไปรับอิทธิพล
 ของผู้มีอำนาจ ทำกนได้ ในเขตคิ จังหวัดคิพวกนักตงโคตโร ระพ่านเทลของหรือ
 ระพ่านใหม่จะวัคิตามพวกนมิอิทธิพลกว้างมากกิเคยอกนถัดเขตคิเดือกตั้งอัน
 หนึ่งการม้งกับชฐีปฏิบคิณได้มากการวัคินำทำได้แพร่หลาย เราคิต้องการ
 ผู้แทนโดยราษฎรเดือกด้วยคิความสมัครใจของเขา เราไม่ต้องการเดือกโดย
 อามิต้นจ้งหรือม้งคิมิ ชฐีเข็ญทำให้ราษฎร จ้งคิจะกถัดเกรงแล้งเดือกเข้ามากิ
 เป็นผู้แทนของพวกชอย ถากิจชอยเขตคิเดือกเข้าไปอิทธิพลของคางคิวงแหวก
 เข้าได้มากเท่านั้นเอง ข้าพเจ้าเป็นห่วงโดยระพาะในเขตคิจังหวัดคิอย่าพุดคิ
 กรุงเทพฯ เดย กรุงเทพฯ ราษฎรคิฉลาดแล้ง ข้าพเจ้ายอมรับเขตคิจังหวัด
 บางแห่งคิเท่ากิมิกรุงเทพฯ หนึ่งเหมือนกันเท่ากิข้าพเจ้าได้เห็นมา เขาไม่แพ้ใคร
 หรือกิในการวัคิจะเกรงกถัดอิทธิพลคิใด ๆ แต่มีบางแห่งกิข้าพเจ้าเห็นมา ถ้าวัคิมิ
 จ้งชอยเป็นเขตคิก็เดือกไม่กคิจะหาเดียงได้ไม่กคิ นายอ่าเกือกานันผู้มีใหญ่
 บ้านเดือกระพาดวงประจำจังหวัด เพราะวาในท้องถิ่นนปคิระกถันชอยามีคากน
 มิคิ เพราะฉะนั้นกิข้าพเจ้าหนักใจกิจ้งชอยนนักคิคิจะกถัดวัคิรับการหาเดียง
 สำหรับผู้มีสมัครคิจะจริง แต่เราจะไม่ได้ผู้แทนคิคิชอย การสมัครเราไม่
 ต้องการราษฎร แต่วาเราต้องการคนสมัครคิจะจริง ๆ การจ้งชอยนนักคิเพ็ช
 คิความคิจะกถัดผู้มีสมัครมากกว่า ข้าพเจ้าจ้งเห็นว่าถ้าจะให้กว้างขวางขึ้นจะ
 อุดประการหนึ่งการม้งเขตคิหนึ่งคิจะคิบางเขตคิคิถัดว่าคิๆมาสมัครรวม
 กนเขตคิ ๓ บางกิเขตคิ ๔ เขตคิ ๕ เขตคิ ๖ หนึ่งมาจากไหนกิมี แต่กิ
 ไม้ชยากจะเดือก แต่ วัคิเข็ญเป็นกราวเพราะการรวมบ้านเรือนคิตั้งอยู่ในเขตคิ
 หนึ่งเดือก กิวัคิกว่าไม้คิชอยคิ เพราะฉะนั้นการรวมเขตคิเท่ากิถาดำมา

คิดว่าราษฎรหายใจทองหน้อย ไม่ใช่บังคับหรือบังคับอยู่ ในเขตที่คนไม่
 ตอยในเขตที่คนเลือกตั้ง แต่ถ้าหากว่ารวมเขตทั้งหมดแล้ว ข้าพเจ้ารู้สึกว่า
 เขามีโอกาสเลือกคนที่เขาพอใจได้โดยสะดวกและได้มาก แล้วมาที่ข้าพเจ้า
 ยากจะให้เลือกรวมเขตดี ตามเหตุผลนั้นข้าพเจ้ายอมรับว่าไม่ได้ ไม่ได้ในหลัก
 เพราะว่าเป็นผู้แทนปวงชนทั่วไป ไม่ใช่ผู้แทนเฉพาะแต่ที่เรากล่าวแล้วว่า จะ
 เขาคิดจริงๆไม่ได้ ถ้าเขาคิดจริงๆ ต้องเลือกทั้งประเทศ ก็ไม่ได้ คนที่เขา
 สมัครใจเลือกจริงๆ เขามาก็ได้คนที่ถูกชักนำไปด้วยประการต่างๆ เมื่อเข้านั้น
 ก็ต้องเดินสายกลาง การชักชวนตงไปก็เป็นการลำบาก และก็มิใช่ค่าหนี
 ในการเลือกตั้งได้ คือในจังหวัดไหนมีคนมากแทนที่ราษฎรจะเลือกได้ ๓ คน
 ก็เลือกได้ตั้ง ๔-๕ คนแล้ววิธีการเช่นนี้ไม่มีที่ไหนในโลกเขาทำกัน แต่ข้าพเจ้า
 ยานเป็นเมืองไทยและใช้โค็ดสำหรับเมืองไทย หัดกันน้อยที่ทำได้อย่างไรก็ได้
 ผู้แทนที่คัดเลือกหาได้ก็คัดเลือกแล้ว วิธีการอย่างโรชาวเจ้ารู้สึกไม่ค่อยแปลก
 แล้ววิธีการ ๓ อย่างเท่านั้น อย่างอื่นที่หาว่าเค็มก็เห็นแต่ข้าพเจ้ารู้สึกอึดอัด
 ก็เพราะว่าคิดออกเป็นชอยเขตจังหวัด ใกล้กับหลักก็แทนปวงชนเข้ามาหน้อย
 หนึ่งจะทำคนเดียวไม่ใช่หลัก อย่างกรุงเทพฯ มี ๗-๘ แสนคนก็ไม่ใช่เลือก
 หนึ่งก็หาหน้อยกว่าราษฎรคนเดียวเลือกผู้แทนได้หลายคนในจังหวัด จังหวัดไหน
 ใหญ่จำนวนพลเมืองมากก็มีผู้แทนได้มาก จังหวัดไหนหน้อยก็หน้อยไป กรุงเทพฯ
 มี ๖ แสน ผู้แทนคนเดียว ขอนนข้าพเจ้าชอบได้ เพราะว่าเป็นความจริงในจังหวัด
 หนึ่งเลือกผู้แทนหลายคน ก็เพราะว่าตามจำนวน เขาคงจะมีผู้แทนมาก
 ถ้าท่านไม่ใช่วิธีนี้สมมติว่ากรุงเทพฯ มีพลเมืองตั้ง ๗-๘ แสน ราษฎรคน
 หนึ่งเลือกผู้แทนได้คนเดียว ถ้าจะทำได้ก็มีไม่ยุติธรรม ถ้าจะเอาวิธีไหน
 คนศักดิ์มี อย่างนี้ก็ได้ ก็ว่าไม่ยุติธรรม แต่จะเอาอย่างไรก็ได้
 หนึ่งนั้น ข้าพเจ้าทนกว่าขอน ไม่ใช่ข้อสำคัญ แต่ขอวิธีอย่างนั้นเพราะ
 เหตุว่ามีการใช้สิทธิพลกันยาก และคิดสั้นบนยาก กว้างขวางเห็นเกิน
 การใช้นั้นหาชนพาดักถ้ามาก ชัดชัดด้วยประการต่างๆ ถ้าอีกอย่างหนึ่ง

ก็ขอได้โอกาสแก่คนในจังหวัดนั้นได้เลือกสมัครคนจริงๆ ที่เขาพอใจ และ
 อีกอย่างหนึ่งที่ข้าพเจ้าพอใจ ไม่มีการรวมเขตต์ เลือกผู้แทนก็อย่าก็กก
 ถ้าใหญ่เกินไปก็ไม่ไป ถ้าเล็กเกินไปก็คัดเลือกคน กดงก็เหมาะ คัดเลือกคนไม่
 ได้ก็ขอพักก็ได้ ต้องไปช้า ถ้าไม่ช้าก็ไม่มีรู้จัก การไปช้าทำให้ผู้แทนนั้น
 เจริญภาวธรรมสมควร และการแบ่งเขตนั้นเป็นเรื่องที่ควรจะมีการทูลเห็น
 ภาวะเหตุการณ์ในท้องถิ่นอย่างนั้น จึงจะได้ประโยชน์สัมปรวณาของการเป็น
 ผู้แทนราษฎร แล้วข้าพเจ้าคิดว่ากากรที่เราใช้เวลานักไม่เห็นเสียหายอะไร วิชัรวม
 เขตต์จังหวัดเท่าที่เป็นมา จะว่าเลวกว่าแต่ก่อนก็ได้ ค่อยๆ แยกข้าพเจ้า
 จึงรักที่จะทดลองสักหน่อย ถ้าเสียเกิดเสียหายข้าพเจ้าอาจจะยอมไว้

๑๐.๒๖ น.

นายอินทร สิงหนตร : เราพูดกันใน ๓ อย่างนี้ แต่ว่าฟัง
 เหตุผลทุก ๆ รายก็รับว่า ถ้าหากว่าเลือกทั้งประเทศก็ แต่ตั้งไปไม่ได้
 รายชื่อจะยาว มีสมาชิกคนหนึ่งรายชื่อจะมากเกินไป แล้วก็มีบางคนก็บอกว่า
 เหตุที่ข้าพเจ้าเสนอมาในทางที่ว่าให้รวมเขตต์ทั้งประเทศนี้ ก็เพราะเหตุว่า
 ข้าพเจ้าเคยเสนอว่าเคยขอให้แยกเขตต์สำหรับวุฒิสภา เมื่อไม่ได้เช่นนั้น
 ก็เลยมาพูดขอให้รวมเขตต์ ความจริงไม่ใช่อย่างนั้น ในการเลือกคน
 เป็นการเลือกผู้แทนราษฎร แล้วราษฎรเป็นคนเลือก เมื่อราษฎรเป็นคนเลือก
 แล้ว ข้าพเจ้าเชื่อมั่นแต่เพียงว่า ถ้าหากว่าเป็นเลือกกรมกัน้อย่างนั้น คนใน
 พรรคแรกพบไม่ได้ค่อยรู้ไป เว้นแต่คนดี ๆ อย่างท่านประธานฯ ข้าพเจ้าได้
 พูดแล้ว เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงต้องการ ให้กระจายไปต้องการให้มีมากขึ้น
 ท่านผู้แทนหนึ่งได้พูดว่ารวมเขตต์ไม่เห็นที่เห็นเห็นมีแต่เยอรมันน ข้าพเจ้า
 คิดว่าท่านรู้จักเยอรมันน้อยไปความจริงนั้นการรวมเขตต์ ของ เยอรมัน เป็นการ
 รวมเขตต์ทุกที่ของอย่างเหลือเกิน แล้วการรวมเขตต์ทั้งประเทศทำให้เรา

LIRT

ไกลกับเยอรมันขึ้นมา เพราะเหตุใดข้าพเจ้าว่าท่านเป็นการรวมเขตค้อย่างนั้น
 เป็นการยุติธรรม ก็เพราะเหตุว่าคนที่ตั้งน้อยมีสิทธิเลือกตั้งผู้แทนของเขา
 เราจะถือว่าพรรคใดพรรคหนึ่งที่ประชาชนไม่นิยมไม่ได้รับเลือก เขาอาจจะไป
 คุกในเขตค้อยก็ได้ ในการที่ข้าพเจ้าพูดถึงความเสียหายในการแบ่งเขตค้อย
 ส่วนเด็กยังเสียหาย เพราะเหตุว่า สันนิษฐานว่าคนที่ตั้งได้ทั้งหมดนั่งแถวออกกัน
 หนึ่งได้เก้าพันแล้วคนเก้าพันแท้ แต่คนที่ได้เก้าพันชนะคนที่ได้หกหลายจังหวัด
 ที่เป็นผู้แทนเข้ามา จำนวนคนที่ไปเลือกตั้งคนที่เป็นที่ตั้งเขาไม่ได้เป็นผู้แทน
 เขาไปในสภาแม้แต่ทั้ง ๆ ที่เขาควรจะเป็นฝ่ายที่มีสิทธิตั้งเสียง แต่เขาไม่ได้เป็นผู้
 แทนเขาไปในสภา แต่การรวมเขตค้อยในเยอรมัน ถ้าหากว่าพื้นที่ ก็ไปชนะ
 ที่ไหนเขาตั้งมาบอกกันได้ เพราะฉะนั้นผู้ที่แพ้หรือพรรคที่แพ้ก็มีสิทธิตั้งเสียง
 อยู่ในสภา คนที่แพ้เขาก็รู้ สันนิษฐานว่าพรรคการเมืองที่ประชาชนนิยมเขาก็มี
 เสียงในสภาแต่เมื่อรวมกับเสียงทั้งประเทศแล้วก็ได้เสียงในสภา และเป็นทางที่
 ที่เรารู้ว่าเสียงของพรรคปฏิวัติ ถ้าหากว่ารวมเขตค้อยทั้งประเทศคอมมิวนิสต์
 จะเข้ามาแน่ ไม่ใช่เรื่องนั้น พักไปโดยที่เราไม่ได้คิดว่ามันจะไปได้หรือไม่
 ความจริง ถ้าหากว่าเป็นเช่นนั้น ก็คือเราจะคิดว่า คอมมิวนิสต์ในประเทศเรามี
 เท่าไร นั่นแหละข้าพเจ้าเห็นว่า ข้าพเจ้าในต่างประเทศนั้นประเทศนี้ แต่ท่าน
 ว่าเยอรมันนี่คืออย่างไร ขอให้รู้จักประเทศเยอรมันเถอะ แล้วเข้ามาพาดำ
 เยอรมันเป็นอย่างไรนั้นไม่ใช่อะไรนักกว่า ทันท่านว่ารวมทั้งประเทศมีท่าน
 ผู้หนึ่งว่ารู้จักกับเรื่องเงิน ข้าพเจ้าว่าถ้าหากว่าแบ่งเขตค้อยให้เสียเงินมาก
 แต่รวมทั้งประเทศทำให้เสียเงินน้อยท่านฟังดี ความจริงใช้สิทธิพลเงินไม่ได้
 สิทธิพลเงินจะไม่ใช่ทั้งประเทศไม่ได้ ยิ่งขอเขตค้อยไร้อิทธิพลเงินก็มันอำนาจ
 เหลือเกิน ถ้ารวมเขตค้อยจังหวัดก็พลเงินน้อยไป แต่การรวมทั้ง
 ประเทศแล้วไม่หวังเลย ต้องเป็นคนที่มิอทธิพลโดยข้อเท็จจริง ๆ ใน
 ทัศนคติหลายคนที่ตั้งแล้วเป็นได้แน่ ข้าพเจ้าจึงเห็นว่าควรจะใช้การรวมเขตค้อย
 จะจะได้ผู้แทนที่ดี อีกขอหนึ่งฝ่ายก็ให้เลือกตั้งช่วยบอกว่าการที่จะไม่ให้เขา

เลือกเป็นผู้แทนต้องไปไหว้ไปกราบ ไม่จริงเลย ข้าพเจ้าสมัครวิ่งเลือกตั้งมา
 เพิ่งมาแพ้เมื่อรวมเขตตกราวน แต่ข้าพเจ้ายังรวบรวมเขตต่อไป คนที่ไป
 กราบไปไหว้ก็ไม่รู้ว่าจะได้เสมอไป ที่ขอไปตั้งคะแนนหนักเพียงขอให้
 ไปวันจ้อยเลือกคนที่ที่เท่านั้น และข้าพเจ้าก็โศกมา ยืนยันหวังว่าการตั้ง
 คะแนนต้องไปคุมหน่วยเลือกตั้งด้วย การเลือกตั้งของข้าพเจ้าเองไม่เคยม
 เเลย และไม่เคยจ้างให้ใครคุมเลย ในข้อนี้จึงไม่จำเป็นในการเลือกตั้ง
 เหมือนกัน ที่ท่านผู้อภิปรายคนสุดท้ายบอกว่ากรไป สมัครผู้แทน ต้องเดิน
 คือก ๆ ไป ถ้าว่าให้มีการรวมเขตตงประเทศแล้วไม่ต้องเดิน ข้าพเจ้า
 เห็นว่าไม่จริงเหมือนกัน ทุกคนจะต้องเดินเท่าที่ตามมาทำได้ เมื่อเป็น
 เรนนั้นแล้วเราก็สามารถเท่าที่เราควรจะทำได้ ถ้าที่ใดทำไม่ได้ในคนที่
 รุ้จักมากไป เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงเห็นว่าการทำให้เลือกพร้อมทั้งประเทศเป็น
 ของดี และความสำคัญที่สุดคือคนที่เสี่ยงส่วนน้อยก็มีผู้แทนของเขาในสภา
 ไม่ได้ ไม่ใช่เป็นผู้แทนท้องถิ่นโดยมี การชนะ เพียงแต่มี เคียวก็ได้ เป็นผู้แทน
 ทำให้ราษฎรทุกส่วนหนึ่งไม่มีผู้แทนของเขาในสภา เราควรให้ประชาชนส่วน
 น้อยมีผู้แทนของเขาในสภาเหมือนกัน เราต้องการให้มีผู้แทนของประชาชนไม่
 ใช่ว่าผู้แทนท้องถิ่น ข้าพเจ้าขอให้พิจารณาในข้อนี้

๑๐.๓๓ 11.

นายโชติ คุ้มพันธ์ : ปัญหาในการเลือกตั้งผู้แทน เราต้องการ
 ผู้แทนของปวงชน แต่ตามพระราชบัญญัติที่เรามีอยู่ในขณะนี้มันเป็นเช่นนั้นไม่
 เพราะเหตุว่าชนแรกทีเดียว ผู้แทนนั้นในจังหวัดหนึ่งใหม่ใดคนหนึ่ง สมมติว่า
 เราจะได้เขาตำบลใดตำบลหนึ่งประกาศยกเป็นจังหวัดขึ้นมา แม้จะควรมี ๑๐ คน
 จังหวัดนั้นก็ให้มีผู้แทนหนึ่งคน มันจึงกลายเป็นผู้แทนของท้องถิ่นไม่ใช่ผู้แทน
 ของปวงชน น้อยหนึ่ง อีกข้อหนึ่งเราเห็นว่าผู้ที่เข้ามาเป็นผู้แทนก็กระแสน้อย
 ดังที่สุดเป็นผู้ใด ข้าพเจ้าขอยกตัวอย่างผู้แทนเขตที่ ๖ สมุทรปราการ ซึ่ง

LIRT

ในครั้งนั้นคุณอรุณฯ ๑ คนก็รับแพคเกจนั้นคนคนหนึ่งเพียง ๑๒ - ๑๓ คนนั้น ผู้ที่แพคเกจนั้นในจำนวนผู้มาออกเสียง หนึ่งคนว่า เพียง ๑๒ - ๑๓ คนนั้นไม่ได้เป็นผู้แทน ถ้าเราไปคำนึงถึง ประชาชน อีก ๑ คนหนึ่งกว่า ซึ่งเขาสนับสนุนให้ผู้ ซึ่งจะมาเป็นผู้แทนของเขาแต่เพียงคนเดียว ๑๒ - ๑๓ คนนั้นไม่ได้เป็นผู้แทน. แต่ถ้าวรณไปนั่งถกถึงจังหวัดภูเก็ตประชาชนมาออกเสียง ๓,๐๐๐ คน ได้เป็นผู้แทน ขอให้ท่านคิดว่าผู้แทนอะไรเพียง ๓,๐๐๐ คน คือประชาชนหนึ่งกว่าคนผู้สมัครจะให้เป็นผู้แทนแต่เขาพักคนหนึ่ง เขาไม่ได้เป็นผู้แทน แต่จังหวัดภูเก็ตเพียง ๓ พันที่คนเลือกเขา เขาก็เป็นผู้แทน อันนี้เป็นปัญหาที่ว่าจะต้องคำนึงว่าอย่างไรเป็นผู้แทนที่ถูกต้องหรือไม่

อีกประการหนึ่งผู้แทนเข้ามาในสภามีเสียงเท่ากันแต่ประชาชนสนับสนุน ๒ หมื่นคน แต่อีกหนึ่งประชาชนสนับสนุน ๒ พันคน นี่เป็นข้อเลือกที่ท้าทายในท้องถิ่น ข้าพเจ้าจึงไม่เห็นด้วยเพราะเหตุว่าการเลือกผู้แทนเข้ามาเราต้องการผู้แทนของปวงชน ไม่ใช่ผู้แทนของแผ่นดินหรือไม่ผู้แทนของจังหวัด เมื่อปัญหาเป็นอย่างนี้แล้วความจริงข้าพเจ้าไม่ได้มาเมื่อวานก่อนไม่ได้ฟังคำอภิปรายโดยละเอียด ถ้าหากว่าความนักคิดของข้าพเจ้าอาจจะตรงกัน คือการรวมเขตทั้งประเทศนั้นจะรวมด้วยวิธีใด ข้าพเจ้าเข้าใจว่าจะรวมถึงวิธีดังต่อไปนี้ ไม่ใช่ว่าคนหนึ่งเสนอแล้วรวมทั้งประเทศอย่างที่ท่านคนแรกอภิปราย คงจะเลือกแบบวิธีที่เลือกตามบัญชีรายชื่อ แต่การเป็นผู้แทนคงจะตรงกับผู้ที่อยู่ในเขตนั้น คือผู้ที่อยู่ในเขตเป็นผู้แทนถ้าวิธีวิธีใดต้องการผู้แทน ๓ คน แปลว่าคนที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ผู้ใดได้คะแนนสูงสุดได้เป็นผู้แทน แต่วิธีการรวมเขตก็หมายความว่าความจำเป็นที่ควรจะเป็นไปเช่นเดิม แต่เสียงคงจะเป็นอย่างนี้ คือผู้ที่เป็นผู้แทนจริงต้องมีเสียงประชาชนมาเลือก อย่างน้อยต้องมีค่าหนึ่งหมื่น ถ้าหากว่าผู้ใดเสียงหนึ่งหมื่นก็ได้เป็นผู้แทน ดังนั้นทั้งที่หากว่าหมื่นอาจจะรวมกับผู้ใดหนึ่งเขา อธิบายโดยชัดแจ้ง ก็จะต้องมีวิธีชัดแจ้ง แปลว่าการสมัครผู้แทนการเลือกก็จะต้อง

LIART

ทำเป็นลัดก็ คือลัดที่หมายเลข ๓ จะต้องมีผู้แทนมาร่วมกัน วิจัยนี้จะไป
 ประโยชน์หรือเสียประโยชน์ ชาวเจ้าใครจะขอถวามเรียน คือประชาชนจะไม่
 เด็กผู้แทนหรือผู้ใหญ่ก็คงได้เท่ากัน เพราะเหตุว่าผู้แทนบ้านเกิดเอามา
 เท่ากันกับผู้ไปลงคะแนน สมมติว่าชื่อนาย ก. ชื่อเสียงไม่มียี่สิบเอ็ดถูกมายึด
 แต่ชาวเจ้ารู้สึกว่าเขาโค่นมายึด ซึ่งความจริงเขาเป็นคนที่ดีจริง ๆ แต่เขา
 สัมผัสผู้แทนก็ถูกมายึดไม่มีหวังที่จะได้ ชาวเจ้าจะไปเลือกเขาหรือชนอยู่
 บ้านก็เท่ากัน ไปเลือกเขาก็แพ้ไม่ได้เป็นผู้แทนของชาวเจ้า แต่ตัวโดยวิธี
 รวมประเทศอย่างที่ทำตามนี้ก็เห็นชัด เขาอาจจะรวมเสียงของเขาเข้ากับ
 ผู้อื่นแล้วไปเป็นผู้แทนเข้ามา แล้ววิธีที่เป็นประโยชน์อย่างหนึ่งก็คือว่าเขาจะ
 ได้ตรวจความรู้ความนึกคิดของประชาชนว่าป้องกันประเทศไทยเวลานี้มีความนึก
 คิดอย่างไร โดยจะพิจารณาซึ่งในการเมืองเราคิดว่าการเมืองนั้นจะคอมมิวนิสต์
 การอยู่กัน คือนี้การเมืองจะต้องคอมมิวนิสต์ว่าประชาชนจะอยู่กันโดยวิธี
 ได้ นี่เป็นปัญหาที่นักการเมืองจะต้องตอบ แล้ววิธีอยู่กันอย่างไรเราอยู่
 แล้วว่าดีหรือกลาง ๆ เสร็จนิยมใช้เสียลัดก็ สายกลาง ๆ ก็ตาม ถ้าหากว่ามี
 พรรคชนวนมาลัดก็อย่างนั้น จะเห็นได้ว่าที่ประชาชนเลือกผู้แทนมานั้นมีข้อชอบ
 เสร็จนิยมมากกว่าหรือนิยมใช้เสียลัดก็หรือนิยมกติการวมเช่นนี้จะเห็นได้เพราะ
 นักการเมืองจะเกิดขึ้นแล้วรวมเสียงอย่างหนึ่ง ประเทศก็จะแบ่ง คะแนนกันได้
 สมมติว่าคนที่จะเป็นผู้แทนคนหนึ่งมีเสียง ๑ หมื่น ถ้าประชาชนมาเลือกทั้ง
 ประเทศด้านคนก็เป็นว่าได้ผู้แทนร้อยคน ถ้ามาตั้งด้านก็ได้ผู้แทนร้อยคน
 นี้จะบังกันไม่ได้แต่เพียงที่เสียไปเปล่า ๆ ประชาชนที่ไม่เลือกแล้วจะได้ผู้แทนของ
 เขาจริง ๆ แล้ววิธีที่เราทำขยัดเวลานั้นประชาชนส่วนมากไม่ได้ผู้แทน เพราะ
 ฉะนั้นเพื่อนชาวเจ้าว่าวิธีการเลือกของผู้แทนซึ่งนั้นเป็นผู้แทนโดยคะแนนเสียง
 ๓ เปอร์เซ็นต์ครึ่งเท่านั้น คือเสียงประชาชนเลือกทั้งหมดแล้วผู้แทน
 โดยคะแนนเสียง ๓ เปอร์เซ็นต์ครึ่งได้เป็นผู้แทนป้องกันไม่ได้ แล้ววิธีที่ว่ากร
 ได้เป็นผู้แทนโดยคะแนนเสียงหนึ่งหมื่นคน สมมติของสภาได้คะแนนเสียง

เท่านั้น ว่าผู้ที่เป็นผู้แทนคือเป็นผู้แทนของประชาชนทั้งหมด ควร
 เลือกโดยวิธีทำบัญชีรายชื่อการมอบหมายให้เป็นผู้แทนด้วยคะแนนเสียง คำ
 กว้าหมั้นนั้นไม่ใช่ประโยชน์จริง ๆ ประชาชนที่ไม่เลือกก็มีท้วงแน่นอนว่าคิ
 ได้ผู้แทนของตนจริง ๆ ไหน ๆ ไม่เลือกแล้วทำไมถึงเสียเปล่า ๆ ข้าพเจ้าขอให้
 ท่านทั้งหลายของพิจารณาคู ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการเป็นอธิมนตรีมอบหมายที่ท่าน
 พังไม่เข้าใจหรือไม่สนใจกันมาก ฉะนั้นข้าพเจ้าใคร่จะทราบเรียนว่าเป็นวิธี
 ที่ข้าพเจ้าเคยเห็นเป็นแบบมานานแล้ว ถ้าวิธีนี้ดีกว่าความลำบากเพราะความ
 เกลียดชังแล้วคำหว่านว่าเป็นแบบเยอรมัน ข้าพเจ้าเป็นนักวิจัยเยอรมันแล้ว
 ข้าพเจ้าอยากจะได้เห็นว่าแบบเยอรมันเดิรตอนไหน ข้าพเจ้าจะสนใจอย่างยิ่ง
 ถ้าประเทศไทยเป็นประเทศเยอรมัน เยอรมันแพ้สงครามภายในห้าปี ผู้เลือก
 ได้ แบบนี้เป็นแบบไม่ดีกว่า เยอรมันแพ้สงครามไม่รู้จำเพราะอะไรคือสิ่งที่
 มีปัญหาว่าเราประชาธิปไตยหรือไม่ ข้อบกพร่องเราเป็นอย่างไร ไม่ใช่เรื่อง
 ไม่ชอบแล้วว่าเขาเดิรแบบนั้นแบบนี้ เราเป็นคนที่มีความรู้แล้วไม่ควรจะ
 บ่ายดีเช่นนั้นเช่นนั้น ข้าพเจ้าขอให้พิจารณาคูว่าเป็นประชาธิปไตยหรือไม่
 คือเปรียบเทียบกับไม่ใช่ความชินเคย เราเป็นคนที่มีความรู้ด้วยกัน ฉะนั้นทำ
 อย่างนี้แล้วต้องทำอย่างนี้ ถ้าเรามีวิธีอย่างนี้แล้วเราเป็นประชาธิปไตยหรือไม่
 ไม่ใช่ท่านจะเป็นทุกข้อว่าเป็นไปไม่ได้ ความเป็นจริงถ้าเอาแบบรวมประเทศ
 การเลือกตั้งคงจะเป็นไปอย่างที่เป็นอยู่เดิรกันทุกอย่าง ต่างกันเพียงว่าเสียง
 ของการสมัครคือยึดติดกับบัญชีรวม การเลือกตั้งไม่ใช่เลือกบุคคลคือเลือก
 บัญชี คือไม่เลือกหนึ่ง สอง สาม แล้วคนที่สมัครจึงหวังกันหวังกัน
 บัญชีนั้นบัญชีแล้วเขาเสียงของราษฎรที่ออกมาแต่เพียงมาแบ่งกัน แปลว่า
 ใครได้หมั้นเสียงก็ได้ผู้แทน ฉะนั้นเป็นวิธีที่ดีเพราะไม่มีการแพ้ชนะกัน
 ท่านประธานคงทราบว่าการแพ้ชนะกันไม่ได้ และวิธีที่จตุรภคิเดิรนั้นเพราะ
 ต้องการเอาชนะ แต่เราเอาความเลื่อมใสจากประชาชน เพราะวิธีที่ท่าน

คนแรกอภิปรายคงจะไม่คิดว่าทำได้โดยฉันทน์ ข้าพเจ้าจึงเห็นว่าการจะทำได้โดยฉันทน์เป็นวิธีรวมจังหวัดอย่างที่ทำฉันทน์ ความจริงข้าพเจ้าเองถ้าเห็นว่าจะไปไม่ได้ก็ขอรวมจังหวัดคงดีกว่ารวมตำบล วิธีรวมตำบลท่านคงทลายในทันใดหาหนทางแทนของเราในทันทีไม่มีความรู้หรือยังไม่คิดคิดจะเป็นผู้แทน จึงจำเป็นต้องต้องมติดำเนินการของฉันทน์มา เหตุนี้ก็เพราะเหตุว่าผู้แทนที่เป็นอยู่เวลานี้บางคนเขารักหน้าอำเภอเคยกใหญ่ โตอำเภอเคยกทุกเทศเฉียงจึงได้เป็นผู้แทนก็มักคิดว่าเสียเงินบ้างแห่งเรียกว่าเสียเงินเสียทองเสียเงินเสียทองบ้าง แต่เงินเสียทองก็มิ ถ้ารวมอย่างนี้เสียเงินเสียทองทั้งหมดไป เสียเงินเสียทองก็จะไม่มี ถ้าเขารวมเขตก็เสียเงินเสียทองเสียเงินเสียทองทั้งหมดไป นี่เป็นวิธีของฉันทน์โดยดีแล้ว เพื่อการที่จะใช้เงินใช้เหล้าใช้อะไรก็ได้หมดมากน้อยและจะเป็นทางมีของกันที่ไม่มีมีการพิจารณา เพราะฉะนั้นก่อนที่จะลงมติขอให้พิจารณา และยังคงงานนี้เคยมีนักเลงโตเข้ามาในสภา ข้าพเจ้าก็ไม่อยากจะทำดัง พวกเราก็อภิปรายกันว่านักเลงโตเข้ามาคือเรามีอิทธิพล ผู้แทนบางคนอาศัยอำนาจนักเลงโตเป็นผู้แทนก็มี นี่เป็นทางอันหนึ่งทำให้ผู้แทนของเราไม่ได้ผลต่อแท้จริง ผู้แทนที่มีอิทธิพลพอ แค่นี้เป็นอิทธิพลดีอย่างนั้นแล้วถ้าเป็นระบบพรรคการเมืองก็ได้ คือพรรคจะคิดเลือกตั้งมาซึ่งที่มั่นคงดูมติดังงามซึ่งเข้าไปสมัครในเขตนั้น และก็จะได้ประโยชน์ทางหนึ่ง และมีอีกอย่างหนึ่งที่ว่าราชการใช้สิทธิพลทางอำเภอแล้วก็จะเป็นผู้แทนได้ นี่ข้าพเจ้าจึงขอให้สภานิติพิจารณาด้วยความเที่ยงธรรมถึงหลักประชาธิปไตย ไม่ใช่เอานิสัยเคยชิน เราเคยเลือกตั้งข้างนี้จะต้องใช้อย่างนี้ แม้จะมีวิธีใหม่ก็ยังไม่อยากจะทำ นี่เป็นนิสัยของฝ่ายเก่าไม่มีความรู้ คือบอกว่าจะไม่ยอมเปลี่ยนแปลงใดๆ อย่างเขารวมนี้เขาว่าข้าพเจ้าขอพินคนเขารวมคงยากกว่าจับตัวเข้ากรังเลี้ยงอีกเพราะว่าเขาไม่ยอมเปลี่ยนหัว เพราะฉะนั้นสภานิติจะต้องพิจารณาให้ถนัดใจได้ประชาธิปไตยหรือไม่ และหากพรรคมีอะไรบ้างข้าพเจ้าก็อยากจะทำ

๑๖.๔๖ น.

พระยาศรีวิสารวาท : ข้าพเจ้าได้ฟังเหตุผลของท่านสมาชิกผู้
มีเกียรติเมื่อกัน แต่อีกขยาคจะค้าน แต่ว่าที่ค้านนั้น ไม่ใช่เพราะไม่เห็นว่
เยอรมันเป็นประเทศใหญ่หรือระบอบของเยอรมันไม่ดีอย่างที่ว่า ก็คือการ
เลือกตั้งทงประเทศนี้ที่ค้านก็คือ ข้าพเจ้าได้ขอหมายไว้แล้วว่าหน้าที่ของ
ผู้แทนนั้นจะต้องคิดคอกับพลเมืองอย่างใกล้ชิด เพื่อพึงเลี้ยงของประชาชน
การที่เราเลือกเป็นเขตนี้ คนผู้แทนมี โอกาส ที่จะไปพบปะวิสาสะประชาชนและกั
ได้ตามทงรัฐและจะได้ตามเรื่องที่อยู่ในสถานเป็นอย่างไร แต่ว่าเราเลือกทว
ราชอาณาจักรรอย่างที่ว่า ก็จะทำอย่างนั้นไม่ได้ และที่บอกว่าการเลือกทงพระ
ราชอาณาจักรทำโดยดีก็คือทำให้เขาเลือกกันทุก ๆ จังหวัด ก็คือว่า
ทุก ๆ จังหวัดเลือกไปคล้าย ๆ พรรคใดดีแล้วเรากำหนดไว้ ถ้าเขามาได้คะแนน
เสียงรวมทงวราชอาณาจักร ๖ หมื่นก็ให้ผู้แทนคนหนึ่ง ในกรุงเทพ ฯ ก็อย่าง
นี้ขอให้คิดว่าการทำอย่างง่ายหรือที่เราทงอยู่เวลานี้ แม้ง่าย ๆ ก็ยังยุ่งยาก
ดลยขึ้นมา ในเวลานี้ข้าพเจ้าเห็นด้วยกับท่านเดชา ฯ ท่านเดชา ฯ ก็บอกว่าการ
ปฏิบัตินี้ดีมาก แล้วขอให้คิดว่าการที่เราได้เลือกตั้ง ถ้าปฏิบัตินั้นอย่าง
นี้แล้วเราเลือก จะมีคนพลเมืองรักเขตจังหวัดนั้นหรือไม่รัก เราเลือกดลย ๆ
ว่าพรรคนี้ทำอย่างไร พรรคนั้นทำอย่างไร ก็คือการเลือกคล้าย ๆ เป็นการ
เลือกเงา คือคิดว่าคนที่ปรบทุกขปรบดลยหายไป อีกประการหนึ่งถ้าเลือก
อย่างนี้หรือดลยไม่มี ข้าพเจ้าว่าตรงกันข้าม ถ้าท่านผู้ใดสมัครรับเลือกตั้งทว
แล้ว เขามีอิทธิพลทางราชการมันมี อย่างไรก็สมควรให้กระจ่าย เวลาไป
เลือกต้องระวังไม่ให้ไฟดับ ประเดี้ยวไฟดับทำอย่างนี้ทงวราชอาณาจักรแล้ว
จะคุ้มได้อย่างไร แล้วบอกว่าจะไม่ต้องคุ้ม มันผู้การลงมติรับ ลงมติทงทว
อะไรอย่างนี้ เราต้องไปทงวอย่างนี้เราทำได้หรือไม่ แล้วใครได้เปรียบ
ผู้ที่มีอิทธิพลแล้วบอกว่าจะไม่ใช่อิทธิพล บอกว่าการใช้อิทธิพลจะดีดลยและ
งายขึ้น

LIRT

ถ้ามาเงินกม.เต็มชนก. จะไปมากกว่าอย่างใหม่ ถ้าที่จ.ราชธานีจักร
 ไม่ต้องทำอะไร นั่นชนอยู่ในเตียงไม่ได้ คือว่าถ้าคนที่ติดในเรือนเราอย่า
 ไปผูกกันถึงอะไรสำคัญ อยู่ในตัวผู้แทนเอง ถ้าผู้แทนที่ดำเนินคดีรู้จัก
 หน้าที่ของตัวเองดี ถ้าผู้แทนไม่ดำเนินหน้าที่ของตัวเองก็ถ้ามาเราจะทำอย่างไร
 ส่วนที่ว่าการปฏิบัติ ที่ราชเจ้าว่า ปฏิบัติ เคยมีเดมาชิกจ.มาเลือก ที่จ.ราช
 ธานีจักร ๑๐๐ คนแล้ว ๑๐๐ คนเราต้องการผู้แทน ๑๐๐ คนแล้วมีคนสมัครเท่าไร
 ถ้าเลือกดีก็อย่างที่ว่า ราชเจ้ายังไม่แน่ใจว่าสมาชิกบางคนยอมเลือกดีก็ไป
 ด้วย เขาจะเอาชื่อไปด้วย สมมติว่าคนหนึ่งมี ๕ คน คือว่าเราต้องการผู้แทน
 ๑๐๐ คนก็มีผู้สมัคร ๕๐๐ คน แล้วประชาชนทั่วไป อย่างเชียงใหม่ มีกษัตริย์ จะว่า
 อย่างไร คนนั้นคนโน้นไม่ได้มา ผู้แทนที่จะเป็นผู้แทน ผู้ที่สมัครไม่มีโอกาสที่จะ
 ภายใต้นั้นเลย ในส่วนที่บอกว่าเป็นผู้แทนของปวงชนจึงต้องทำอย่างไร ไม่
 จริงเลย อย่างที่ราชเจ้าถาม คือว่าเขาเลือกกันเขาเลือกในจังหวัดกต. ในเขต
 กต. เมื่อเลือกแล้วเป็นผู้แทนปวงชน ก็อยู่ในคนในผู้แทนนั้นเอง ถ้าผู้แทน
 ในหน้าที่ของตน ก็ไม่มีปัญหา แล้วที่เขาเลือกกัน เราจะไม่บอกว่าเป็นใช้
 ประชาธิปไตยไม่ใช่ผู้แทนปวงชน ก็ขอให้ประเทศต่าง ๆ ที่เขาเลือกมา
 ๑๐๐ ปี ๑๐๐ - ๑๐๐ ปี เขาใช้เลือกกันแบ่งเขตกัน ไม่ใช่ว่าเขาไม่รู้จักเรื่อง
 เมื่อไร (พรอ.ปอ.วิเศษเนต วิเศษเนต) เขาพยายามกันกันที่จะใช้
 ในประเทศอังกฤษพยายามใช้ ก็ไม่สำเร็จ แต่ในมหาวิทยาลัยอังกฤษเขา
 ใช้วิธีนี้ เทศบาลบางแห่งเขาก็ใช้วิธีนี้ แต่จะใช้ในสภาผู้แทนเขาไม่ยอม
 เพราะเหตุว่าเป็น ฮอปเจคต์ฟ ไม่เกี่ยวกับประชาชน ประชาชนไม่มีส่วน
 และผู้แทนก็โตมาในรัฐคดีใจของประชาชนต่าง ๆ ที่กต.มา เรื่องรวมจังหวัด
 รวมเขตคนที่แล้วแต่จังหวัด ถ้าจังหวัดเล็ก ๆ ก็ไม่เป็นไร รวมเขตคนที่เหมือนกัน
 แต่ถ้าจังหวัดใหญ่ ๆ ถ้ามากเหมือนกัน อย่างที่กรุงเทพฯ เขตจังหวัด
 กว่างชวออย่างนี้เราคนเดียวจะไปเที่ยวชมกรุงเทพฯ รอบจังหวัด แล้วไป
 ดันหน้าตามความทุกข์ของประชาชนนั้นทำไม่ได้ ส่วนที่บอกว่าจะแบ่งเขต

LIART

เลือกไป ท่านบอกว่าเขตหนึ่งก็อาจจะเป็นไป แต่เมื่อท่านไปพบมากหน่อย
หรือแม้แต่เขตที่สองก็ไม่ไรเล็ก ออกไปไกลถึงดับ ยิ่งเขตที่ ๓ เขตที่ ๔
ยิ่งกว้างไปใหญ่ ไม่ไรเล็ก ๆ เท่าที่พูดกันมานี้แล้วจะเห็นได้ว่า .. เวลา
เป็นจระต้อจำใจว่าหน้าที่ของผีแทนเป็นอย่างไร คืออยากได้ผู้แทนที่ดี ผู้แทน
ที่ดีก็ควรเป็นผู้แทนที่รู้จักหน้าที่ของตน ไม่ใช่ผู้แทนที่ประชาชนเดิยถ่ม เรา
ต้องการอย่างนั้น แต่ประชาชนบางคนไม่ไปเลือกอย่างที่ท่านว่าหรือว่าได้

คะแนนน้อย อย่างจังหวัดภูเก็ต ๓๐๐ คะแนนกับเขตที่ ๓ เขาได้ทั้งหมด แต่
ก็ไม่เต็มขอให้คิดดู นี่แล้วแต่เรื่อง คือเราเปิดโอกาสให้ประชาชนในเขตคนนั้น
เลือก เมื่อเขาไม่เลือกหรือจะมีการเลือกน้อยก็ช่วยไม่ได้ อย่างเดียวกัน
ในสมัยแทนท่านจะจำได้ว่าบางครั้งจะมีผู้แทนมา ๑๒ บางครั้งก็ ๑๐๐ แต่บางที
ได้ลงมติมี ๓๐-๓๕ คะแนน อย่างนั้นก็มักก็จะใช้ไม่ได้เพราะว่าน้อย แต่

เปล่า เพราะว่าเราเปิดโอกาสให้เขา แต่เขาไม่ทำเองต่างหาก การที่บอก
ว่าแบ่งเขตไม่ได้ เท่าที่ท่านจะทำได้ คือขอชดเชย .. ใช้สิทธิขอ ใช้เงิน
การใช้เงินใช้สิทธิขอ ชาวเขาได้กล่าวมาแต่ดูเหมือนทั้ง ๓ อย่าง ยิ่ง
สิทธิขอถ้ารวมขยับใหญ่ เพราะฉะนั้นเหตุผลดังกล่าวเรียนมานี้จะเห็นได้ว่า
ที่จะเลือกพร้อมทั้งประเทศนั้น เห็นว่าเราควรปฏิบัติไม่ได้แม้ว่าการปฏิบัติของ
เราง่าย ๆ ก็ทำไม่ได้เช่นกัน ของที่ขายไปก็จั้น เราก็ยังจะทำไม่ได้ใหญ่

ดังนั้นจะให้มีการเลือกตั้ง โดยรวมเขตจังหวัดนั้น เหตุผลก็ไม่ได้ไปกล่าวการ
เลือกตั้งโดยแบ่งเขต แต่ขอชดเชยก็ยังไม่ได้ขอชาวเขานับคน คือใน
เรื่องผู้แทนที่จะไปติดต่อกับประชาชนในจังหวัดของตนทำไม่ได้ ก็ทำไม่ได้
โดยเหตุผลดังกล่าวแล้ว เช่นนี้จะเห็นได้ว่า อธิการที่เหมาะสมสำหรับประเทศ
ไทยเรา ในขณะนี้ กคือการ แบ่งเขตกันเอง แต่ก็มี โอกาส ที่ผู้สมัครจะ
โอกาสไปควบคุมคะแนนของตัวเองไม่ให้มีการเดินถ่วงปรกกัน ไม่ให้ใช้สิทธิขอ
และการเงินกันต่อไป

๑๖.๕๕ น.

ม.จ. สัทธาพร กฤดากร : ข้าพเจ้า ขอกล่าวถึงข้อเท็จจริงที่
 ทนอยเพราะรู้สึกว่าคุณนั้นดูจะเดินออกไปมาก คือในกฎที่เราอภิปรายมา
 เราต้องการให้มีผู้แทนของปวงชนอะไรต่ออะไรอย่างมากกว่า ความจริงอัน
 หนึ่งก็ควรจะมีผู้แทนที่ไม่ใคร่มีปัญหา แต่ข้าพเจ้าก็ขอประท้วงว่าข้าพเจ้า
 เป็นคนแก่ คนแก่นี้ต้องการอย่างเดิมเสมอ คนแก่ก็มีความคิด เมื่อเป็นเช่น
 บางทีคนแก่อาจจะคิดว่าคนหนุ่มก็ได้ ข้าพเจ้าว่ามันต้องแล้วแต่บุคคล ที่
 ข้อเท็จจริงในเมืองเรานั้นจะเป็นไปอย่างไรนั้นขอฝากปัญหาเมื่อราษฎรไม่รู้จัก
 ใครเป็นใคร นั้นเป็นเรื่องแน่ แล้วที่ราษฎรไม่รู้จัก เลือกกคนที่คนนั้น ข้าพเจ้า
 เห็นว่าคุณเขาไม่สมัครมากกว่า ข้าพเจ้าไม่อยากพูดมาก เพราะเมื่อคราวที่
 ข้าพเจ้าสมัครเป็นผู้แทนนั้น ข้าพเจ้าไม่ได้ไปร้องขอ ไม่ได้ไปกราบ ไหว้ หรือไม่
 ได้ไปรับกฐน ข้าพเจ้าใช้จ่ายเงินน้อยที่สุดและในที่สุดข้าพเจ้าก็ได้รับเลือกตั้ง
 เหตุผลก็เพราะว่า ข้าพเจ้าเป็นผู้ที่อยู่ในจังหวัดนั้นและคนในจังหวัดนั้นรู้จัก
 ข้าพเจ้าดี ส่วนผู้สมัครคนอื่นมากเป็นทนายเสียใจ เพราะว่าข้าพเจ้าเห็นว่า
 ส่วนมากนั้นไม่ได้เคยอยู่ในจังหวัดนั้นและมารอกันอยู่ที่กรุงเทพฯ เพราะฉะนั้น
 จึงไม่มีใครรู้จัก ก็จะเห็นได้ว่าประเทศอื่น ๆ ที่เขารัฐธรรมนูญกันอย่างไร
 นั้น เขารู้จักกันโดยหนังสือพิมพ์ และก็เป็นของบันทึก ซึ่งหนังสือพิมพ์ใน
 เมืองไทยยังไม่แพร่หลาย ซึ่งถ้าจะพูดกันก็อย่างหนังสือพิมพ์คิดแล้วของ
 ประเทศอังกฤษเราพิมพ์ออกจำหน่ายวันละตั้งเป็นล้าน ๆ ฉบับ ถ้าทวีปหนึ่ง
 ๕๐๐ ล้านฉบับ ในกรุงเทพฯ ส่วนมากจะพิมพ์ ออกจำหน่าย ก็ยังไม่ถึงวันละสักแสน
 ฉบับก็ไม่ได้ เพราะฉะนั้นเมื่อเป็นเช่นนั้น ส่วนมากจะรู้จักกันก็ยังไม่โดนของ
 จึงอยู่อย่างวิปริตที่เราไม่รู้ แต่อย่างไรเขาก็ไม่รู้ เพราะฉะนั้นขอ
 จะเกิดขึ้นใจไม่ใช่ว่าเลือกวิธีที่ดีต้องเลือกวิธีที่ดีแน่นอนที่สุดเป็นอย่างนี้เสียใจ
 เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าเห็นว่าคนอย่างตายเป็นกลางก็ดีกว่าอย่างนี้

LIRT

นายเพ็ชร ราชธรรมนิเทศ : เราได้เขียนหลักรัฐธรรมนูญไว้ แล้วว่าราชอาณาจักรเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันแล้ว หลักนี้นักการเมืองนำมาปฏิบัติ ในสภาผู้แทน คือสภาผู้แทนทุก ๆ ส่วนของราชอาณาจักรมารวมอยู่ ส่วนที่เป็นจังหวัดหรืออำเภอหรือจังหวัดที่เป็นบ้านเมืองที่มีผู้แทนจังหวัด ที่เป็นเหมือนแรกก็มีผู้แทน เพราะว่าประชาชนส่วนต่างๆ ของราชอาณาจักรกว้างด้วย ลักษณะภูมิประเทศก็ต่างกัน ลักษณะนิสัยใจคอก็ต่างกัน เทคโนโลยีไม่เอา ผู้แทนต่าง ๆ เหล่านี้ต่าง ๆ ส่วนมารวมกันก็จะเลือกไปดำรงตำแหน่งในสภาผู้แทน เห็นว่าไม่เฉพาะสมัยวิฤตอะไรต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างหนึ่งคือรบกวนบ้านรักเมืองของตนเอง จะเกิดแข่งขันกันขึ้น ถ้าแข่งขันโหดมันก็แล้วถ้าใครชื่อเสียงมากก็ดี ถ้าเกิด รักษาคงจังหวัดเกิด ขึ้น แรงกว่าคนอื่น ถึงกับอยากได้ ผู้แทน ของตัวเข้ามาในสภาผู้แทน มากๆ เช่นนั้นแล้ว กรุงเทพมหานครนี่ต้องได้ใครไปนั้นนอนเพราะการคมนาคม ก็สะดวกกว่าการ ตั้ง สยามกมการ ที่เคยพบปะปรึกษาหารือกัน ก็สะดวก กว่าแล้ว รัฐธรรมนูญแต่ละคนสันนิษฐานว่าเรามีผู้แทน ๓๐๐ คนแต่ละคนก็เลือกไป ๓๐๐ ท่าน เข้าใจ ว่าวันหนึ่งสภาผู้แทนเราทั้ง ๓๐๐ หรือเกือบทั้ง ๓๐๐ เป็นผู้แทนของพระนครและ เกิดมีผู้แทนของพระนครมากหรือ ๖๐ เปอร์เซ็นต์เป็นผู้แทนของพระนครเกิดขึ้น แล้ว ชาวอบต. ๆ ก็รู้สึกอิจฉาเราก็มีจำนวนคนมากเหมือนกันเราสู้กรุงเทพฯ ไม่ได้ก็ขอรวมออกเกิด รวมหัวกับจังหวัดใกล้เคียงเรา ได้ผู้แทน มากมากเหมือนกัน รัฐธรรมนูญแต่ละคนเลือกได้ ๓๐๐ คนเหมือนกันแล้ววันหนึ่งสมาชิกผู้แทนของเรา จะเป็นภาคีสถาณจังหวัดทางเหนือแข่งขันกันขึ้น เพราะฉะนั้นสภาผู้แทน เห็นว่าการรวมทางกรุงเทพฯ มันไม่ไปในทางถูกต้องเสียมากกว่าคือจังหวัด ที่ใหญ่ จังหวัดที่มีพลเมืองมาก ๆ ที่มีการคมนาคมที่ดีมีการศึกษาทางด้าน ขยายจะได้มีผู้แทนมากกว่าจังหวัดที่อยู่ทางไกลไม่ค่อยรู้จักการพบปะกัน เมื่อเป็น เช่นนี้รัฐธรรมนูญของเราก็คงจะไม่ได้ประโยชน์เต็มที่ แต่ว่าให้แบ่งเขตศรัทธาผู้แทนเห็นความชอบกพร่องอย่างที่เป็นอยู่ ถ้าจังหวัดใหญ่ ๆ แบ่งเขตศรัทธาหรือพระนครผู้แทนจะไม่ชอบคัด สำหรับตามบ้านนอกมีเจ้าของเขตที่อยู่เรา

LIART

ที่รักกันอยู่แล้ว ใครมีเงินให้กินหมั้นต้นมากก็มีชื่อเสียง ใครมีไร่มีมากก็มีเสียง
 มากหรือใครมีอิทธิพลเป็นนักเลงโตในถิ่นนั้น ก็มีอิทธิพลมากอยู่ และถ้าหาก
 ว่าตามเขตนั้นซึ่งมีบริษัทยาสูบเข้าแล้วก็มีบริษัทประมงและบริษัทอีกต่างๆ ให้ผู้อื่นเข้ามา
 แข่งขันในเขตนั้นเป็นแน่นอน แต่ว่าถ้าเรารวมทั้งจังหวัดเขา พวกที่มีอิทธิพล
 นั้นก็ยกมือวางลงไป เพราะเขาของถนอ้นก็มีคนคิดๆ เหมือนกัน แต่คนก็อยู่ที่
 ไม้สองคนกลางของกรุงเทพฯ ก็ยังมีอิทธิพล ถ้าหากว่าคนในจังหวัดคนมีวิชา
 หรือชอบพูดกันเขยเขาก้อาจจะช่วยเหลือได้ ถ้าหากว่าชอบแล้วจะได้คนที่จะ
 น้อยกว่าที่จะรวมเขตนึงจังหวัด เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าขอสรุปพร้อมความว่าขอ
 เสนอให้รวมเขตนึงจังหวัด

๑๑-๑๓ มี.

น.จ. บึงคตลุดุม ชยวงกูร : ข้าพเจ้าเห็นว่ามีประเด็นอยู่ ๓ ชิ้น
 เท่านั้น คือ ๑. รวมเขตนึง ๒. รวมจังหวัด ๓. แบ่งเขตด้วย ข้าพเจ้า
 จะขอเสนอความเห็นแต่เพียงตรงไปตรงมาต่อกันคณบดี สำหรับเรื่องรวม
 ทั้งประเทศนั้นเป็นการที่ยาก เท่าที่ตามสถิติส่วนเฉลี่ยครึ่งสุดท้ายแล้ว ใน
 จังหวัดหนึ่งจะมีทั้งราษฎรด้วยกัน ถ้าเจ็ดสิบจังหวัดก็เป็นจำนวนเจ็ดร้อยคน
 หนึ่งเวลาหาเต็ม เจ็ดร้อยคนเจ็ดร้อยเต็ม แล้วสำหรับราษฎรที่ออกนอกเขตจะไม่
 ออก ให้สำหรับแก่ผู้ถึงบัตร์แล้ว แผ่นที่เจ็ดร้อยนั้นจะเสียในขณะนั้นแล้ว
 จะคิดขยายอย่างไรเพื่อจะได้ถึงหับบัตร์ เพราะฉะนั้นวิธีปฏิบัติในการรวม
 ประเทศแล้ว การรวมประเทศนั้นผู้แทนจะไม่ค่อยโอกาสในจังหวัดของผู้ใด
 จะได้โอกาสแต่เพียงในจังหวัดพระนครเท่านั้นเป็นส่วนใหญ่ เพราะเหตุว่า
 พลเมืองในพระนครมีประมาณ ๗ แสนคน หนึ่งแสนห้าหมื่นก็โดยมาก
 เป็นผู้ที่มีชื่อเสียงอยู่ในพระนครแล้ว ก็จะเข้าชื่อสมัครกัน แต่จังหวัดอื่น ๆ
 มีพลเมืองน้อยกว่า ถึงแม้ว่าจะตั้งคณะผู้สมัครกันในเขตนึงจังหวัดนั้น ๆ
 ได้ซึ่งส่งไม่ได้ แทนที่จะได้ผู้แทนมาจากภูมิลำเนาต่าง ๆ กลับตรงกันข้าม

เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าเห็นว่ารวมทั้งประเทศนั้นไม่น่าจะเป็นไปได้ และไม่เหมาะสมกับประเทศไทยของเรา ส่วนการแบ่งเขตก็โดยคิดเป็นชอยนั้น สมมติว่าในจังหวัดพระนครศรีอยุธีมียุแทนได้ ๕ คน แต่แบ่งเขตแบ่งเขตแล้ว ข้าพเจ้าอยากจะได้ นาย ก. แต่ นาย ก. ไปสมัครเขตที่ ๒ แล้ว นาย ข. อยู่เขตที่ที่ข้าพเจ้าจะเลือก ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นการบังคับและนั่นจิตใจก็จะให้ข้าพเจ้าต้องเลือก นาย ข. และเหตุผลอย่างอื่นนั้น คนอื่นก็โดยก็ปรายกันมาแล้ว ถ้าไม่ได้รับความยุติธรรมในการเลือกผู้แทน แล้วทั้งหมดเหลืออยู่ฝ่ายกลางๆ อย่างเดียวเท่านั้นคือ การรวมเขตจังหวัด อิทธิพลไปในทางเงิน ทางนักเลงโต๊ะโรกไปใช้ในกรณีนี้ก็ลำบาก ก็ยาก และอีกประการหนึ่งความยุติธรรมทางจิตใจของผู้ที่เป็นผู้ไปสมัครจะต้องคะแนนเลือกทั้ง เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าเห็นว่าควรที่จะเขาอย่างร่วมกันดีกว่า

๑๑.๐๓ น.

เลขาธิการสภาการรัฐธรรมนูญ : ผมเห็นว่าถ้าท่านยังมีปัญหาอยู่ ๒ ปัญหาที่ผมได้กราบเรียนมาเมื่อก่อน แต่ตอนนี้คือขบวนการ เนื่องจากสมาชิกผู้มีเกียรติ ขอประทานโทษคือคุณเดวิด โรดริเกซ ๖ โครแจงกับปัญหาเรื่องที่ว่าแบ่งเขตหรือรวมเขตเป็นปัญหานั้น ทั้งแบ่งเขตหรือรวมเขตเป็นอย่างไร จะเลือกเสียงข้างมากหรือเลือกตามตัวหรือพอพิศขันแห่ง เสพเพร็ดเช่นเช่นนั้น ถ้าจะเอาไปรวมเสียงเราคงวินิจฉัยลำบาก สำหรับโครงการนี้ได้กราบเรียนท่านประธานฯ แล้ว ต่อการแบ่งเขต แต่ว่าถ้าจะเขารวมเขตกันแล้ว เขาดังข้างมากแล้ว กระผมก็ต้องยกมือให้แกค็อกเดวิด โรดริเกซ ๖ เพราะเหตุนี้เพราะเหตุว่าการรวมกันและเสียงข้างมากเป็นการดีให้มากขึ้น รัฐธรรมนูญประชาธิปไตยเราต้องการอะไร คือ ๑. เราต้องการให้ข้างน้อยที่กระจัดกระจายอยู่ทั่วทุกหนทุกแห่ง ๒. เราต้องการให้รวมกันเสียให้ข้างน้อยไม่เกิด

อย่างพระนคร สมมติว่ามีฝ่ายข้างมาก เขาไปหมด ๔ คน ฝ่ายข้างน้อยก็ไม่มีเห็น ด้วยเหตุนี้ถ้าจะรวมเขตที่ตั้งพวกกันเสียงข้างมากอย่างที่มีน้อยอยู่กันนี้ กระผมเห็นว่ามีการเลือกตั้งผู้แทนตามสัดส่วนดีกว่า ฝ่ายข้างน้อยไม่มีเสียงในสภา เด็ดกวัดเดียวกันซัดกับความเป็นเอกภาคคนในพระนครมี ๔ เสียง จังหวัดอื่นมี ๑ เสียงอย่างนี้ไม่พอสันเขาทำกัน การเลือกตั้งนั้นก็เหมือนอย่างท่านสมาชิกผู้เกียรติได้พูดเมื่อคืน เราตามใจไม่ใคร่ต้องเชื่อซัดก็ควร ทันท้าหากว่าจะเลือกกระหว่างการเลือกตั้งแบ่งเขตกัน การมีผู้แทนตามสัดส่วนเกิดทั่วประเทศแล้ว มีผู้แทนตามสัดส่วนอย่างสมาชิกผู้เกียรติ ขอบประธานโทษชอกหนามคือคือกเคอไรต์ ๑ ผมเห็นว่าแบ่งเขตศักดิ์กว่าเพราะเหตุใด เพราะเหตุว่าถ้าเราตัดสินที่นอกสภาอย่างทั่วถ้วนมาแล้ว เป็นต้นเหตุออกอย่างหนึ่งคือมีพรรคการเมืองมาก เป็นสิ่งที่น่าเสียดายที่สุด เป็นข้อบกพร่องและเป็นสิ่งที่ไม่ดีประเทศไทยแยกออกไป ผมก็ศึกษาจากประเทศเยอรมัน เคยเห็นการเลือกตั้งตามสัดส่วน เลือกตั้งเสร็จเลือกตั้งอีกไม่ได้ที่จะมีพรรคการเมืองมากมาย การมีพรรคการเมืองมากมายเสียหายอย่างไร เวลาตั้งรัฐบาลแล้วพรรคการเมืองน้อยยังเป็นภัย และเสียหายอย่างนี้คือเวลาตั้งรัฐบาลแล้วพรรคการเมืองฝ่ายข้างน้อยเป็นการจริง เพราะฉะนั้นฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่งไม่มีเสียงข้างมากเกิดขาดพรรคการเมืองฝ่ายข้างน้อยแต่ต้องให้รัฐบาลของวันโยบของวันโยบ นี่เป็นผลร้ายแรงอีกจากนั้นพรรคการเมืองมีมากเกินไปการเลือกตั้งการมีพรรคการเมืองน้อยมีหัวหน้าพรรคผู้แทนมีสัดส่วนอะไรมีหนักก็ขงท้าว สันท้านในกาเลือกตั้งตามสัดส่วนที่เห็นผู้แทนนอกจากนี้เห็นคนทั้งประเทศการชกก็ถูกหมายต่างๆ ไป กลยุทธ์แต่ถูกผู้รอบของทงถนคเหมือนจะเป็นข้อสำคัญ โดยเหตุนี้เราจึงมีการตั้งพรรคตามแพ้จึงจะตั้งที่ตามตั้งโดยฝ่ายข้างน้อยเป็นการคุ้มครอง ถ้าหากว่ามีเรื่องใหญ่ได้ก็เบ็ดเตล็ดปราย แต่ถ้าหากว่าเรารวมแล้วก็ไม่ใช้ผู้แทนอะไรแล้วแต่คนจะไม่รู้ที่รู้ชื่อของราษฎรแล้วไม่ใช้ ถ้าว่าไม่รู้ทุกข้อข้อแล้วจะตั้งคนที่ตามได้ อย่างไรหรือเบ็ดเตล็ดปรายได้อย่างไร เพราะว่าการตั้งกระตามหรือเบ็ดเตล็ดปราย

LIRT

จะค่อนข้างได้ แต่ถ้าต้องให้เหตุผลด้วยเหตุผลที่ผ่านฝ่ายขาน้อยกว่าเด็กคงตามข้อนี้ได้ผลมากกว่าแน่นอนไม่เสียอย่างที่ท่านสมาชิกได้กล่าวมาแล้ว แต่เดี๋ยวลับประเทศไทยประเทศอื่นโดยมีมากมายเหลือเกินมีพรรคการเมืองมากมายเหลือเกิน ถ้าหากว่าถึงที่จุดรวมอาจจะมันหนึ่งจุด จุดเดียวกับอาจจะมัน ๓๐๐ ก็ได้อันเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด เพราะฉะนั้นในการที่ได้มีการอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญหมดเวลาประชุมแล้วจะดูแค่กฎบัตรของราษฎร ข้าพเจ้าเห็นว่าการเมืองประเทศไทยบางทีอาจจะดีกว่าการออกกฎหมายเสียอีก ข้าพเจ้าเห็นว่าการเมืองไม่ถึงเวลาที่จะให้การเลือกตั้งในทันที ซึ่งจะได้คะแนนเสียงของฝ่ายไหนก็อาจจะไม่ถึงเวลา แต่ถ้าวางระบบออกกับเด็กตามเสียงข้างมากซึ่งไม่มีประเทศใดในโลกทำกัน แต่เป็นการกตัญญูขาน้อยแล้วผมเห็นว่าการจะต้องลงมติให้ฝ่ายแยกเขต

๑๑.๑๓ น.

หลวงประจวบคีรีขันธ์ : โดยเหตุที่สมาชิกหลายท่านคิดใจเรื่องรวมทั้งประเทศ จึงขอเพิ่มเติมข้อคัดค้านของข้าพเจ้าอีกข้อหนึ่งจากอันก่อน คือเรื่องรวมทั้งประเทศเท่าที่เห็นว่ามี ๒ วิธี คือ ของคุณธนกร ๑ วิธีหนึ่งและของค็อกเคอร์ไรต์ ๑ อีกวิธีหนึ่ง ของค็อกเคอร์ไรต์ ๑ เห็นความว่าทางตั้งหรือทำญัตติขาน้อยแทนราษฎร โดยที่หัวหน้าพรรคใดพรรคหนึ่งเป็นผู้แทนแต่ละพรรคดังไปเป็นดังที่ สมมติว่าพรรค ก. ที่ต้องการผู้มีสิทธิไปสมัครทั้ง ๒๐ จังหวัด พรรค ก. ก็ให้นาย ก. สมมติเป็นผู้แทนพรรคนาย อ. ไปสมัครธนบุรี นาย ค. นครราชสีมา แต่ตั้งไปตามจังหวัดต่าง ๆ เพื่อให้ตรงคะแนน ราษฎรแต่ละคนก็มาลงคะแนนว่าเขาคณะไหนลงคะแนนทั้งประเทศว่าเราเลือกตั้งไหน เพราะฉะนั้นถ้าพรรคใดพรรคหนึ่งได้พรรคการเมืองหนึ่งก็จะชนะแค่เพียงตั้งที่เดียว ไม่ใช่อันอื่น พรรคอื่นที่พรรคการเมืองจะได้เพียงพรรคเดียวก็ไม่ได้ ซึ่งข้าพเจ้าขอออกความเห็นผมเห็นว่าการที่นำพรรคที่

แต่รูปแบบของคุณอินทรา จำให้ราษฎรไปออกเสียงเลือกตั้ง สัมมัต
 ว่าผู้แทนราษฎร ๓๐๐ คน ราษฎรแต่ละคนก็ออกเสียงได้ ๓๐๐ เสียง แล้ว
 นำมามีคั้งประเทศจำร้อยคนแรกจะได้แก่ใคร ข้าพเจ้าได้คำนวณดูแล้ว
 นอกจากร้อยคนแล้วจะมีคั้งที่คงแก่ราษฎรเป็นบัก ๆ แล้ว เราพิศุจน์
 กันได้โดยเวลาในการเลือกตั้งสมาชิกสภาวรางรัฐธรรมนูญ โดยเดชาธิการ ๆ
 คำนวณอย่าง ถกคั้ง ที่ตั้งก็ให้ เวลาแก่กรรมการ ครวจนับ คะแนน ในเวลา
 ๕ วินาทีต่อ ๑ คั้ง แล้วพิศุจน์มาแต่เวลาไม่พอ คือเวลา ๓ ชั่วโมง ลงท้าย
 เร็วกว่า ๑ ชั่วโมงคั้งหนึ่ง โดยคำนวณว่าสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภา
 ผู้แทนเขาคั้งคั้งอย่าง มาก ๓๐ ชื่อ และตามคำนวณที่กำหนด ๒๐๐ คนเขา
 จะคั้งครวจนับ ๒๐๐ บักร แต่ระบบที่จะคั้งคั้ง ๓๐ คั้ง ๕ วินาที รวม
 คำนวณได้ ๕๐ วินาที สัมมัตว่าท่านเขาคั้งคั้งประเทศมาเลือกโดยแบ่งหน่วย
 เลือกคั้ง สัมมัตว่าหน่วยเลือกตั้งแต่ละหน่วยมีราษฎรมาลงบักรหนึ่งพันบักร
 ซึ่งกรรมการจะคั้งคั้ง ถ้าคั้งคั้งการร้อยชื่อเอา ๕ วินาทีรวมกันเข้าไปเป็น
 ๕๐๐ วินาที คั้งคั้งหน่วยเลือกตั้ง แต่ละหน่วย คำนวณแล้วจะ คั้ง ใช้ เวลา
 สัมมัตว่าทำงาน ๑๒ ชั่วโมงคั้งวันใช้เวลา ๗ วัน แต่คั้งหน่วยใช้เวลา ๑๓ วัน
 ๗ ชั่วโมง แล้วทั้งประเทศเสียเวลา๑ ชั่วโมง เป็นเงินทองเท่าไร ในทาง
 เศรษฐกิจเสียเท่าไร นี้ข้าพเจ้ายกคั้งอย่างได้ เพราะฉะนั้นเหตุผลเหล่านี้
 ข้าพเจ้าจึงเห็นว่าอุปภูมิคั้งไม่ใช้ได้ ทนมากหรือทนง ข้าพเจ้าได้สอบถาม
 ผู้แทนราษฎรหลายคั้งถึงการลงคะแนนออกเสียงเลือกตั้งของแต่จังหวัดได้ผล
 อย่างนี้ ในจังหวัดของเขานิยมการออกเสียงเลือกตั้งมาก เช่น เชียงใหม่
 ภาคพายัพ อีสานของทางนี้แต่ผลจะเป็นว่า สัมมัตข้าพเจ้าเป็นผู้สมัครรับ
 เลือกคั้ง ข้าพเจ้าไม่ต้องตำบักเลย ข้าพเจ้าไปหาคนที่เขามร้อยเสียงแล้วเขา
 เลือกคั้งมาได้บัก ๆ เพียงร้อยเสียงก็ได้แล้ว ข้าพเจ้าไป ๒-๓ จังหวัด ข้าพเจ้า
 มุ่งมาจังหวัดพระนคร ธนบุรี ภาคอีสานและพายัพ ท่านข้าพเจ้าไม่ต้องไป
 จังหวัดอื่น คะแนนท่านจะเขยันทองทั้งประเทศ เพราะคะแนนคนชนกราย

เมื่อเขื่อนเป็นพรรคเป็นพวก พวกไหนโตก็ได้มาทั้ง ๑๐๐ เพราะฉะนั้นจากอิทธิพลของผู้ที่มีคนนับถือจากภาคนี้ ๒-๓ คนก็ได้ ผลที่สุดท่านอดถึงตัวอย่างที่ขี้กตเวรไรดี ๆ ก็ต้องได้มา เรื่องถึงกันฟัง ๆ แล้วมันแสดงเหตุเหลือเกิน แล้วจะเกิดแสดงจนอีกแล้วข้าพเจ้าจะเสียใจมาก

ท่านจะแก้ปัญหาของบ้านเจ้าคุณศรีว่า ที่ท่านบอกว่าไม่มีใครแก้ท่านตกข้าพเจ้าก็เชื่อว่าท่าน ๒-๓ ท่านเคยย้ายกันมา แต่ข้าพเจ้าเชื่อว่าท่านย้ายมากนั้นมักจะย้ายเอาท่านไปหาเสียง ไม่ใช่ย้ายเมื่อท่านเป็นผู้แทน ท่านย้ายเมื่อเป็นผู้แทนแล้วไม่ถึง ๑๐ เปอร์เซ็นต์ที่ท่านไปหาเสียง ท่านข้าพเจ้าคิดว่าการย้ายก็หาพอสมควรมันก็จะไปประโยชน์ แต่ถ้ายากเกินไปแล้วเป็นโทษและเป็นภัยแก่บ้านเมือง เพราะว่าข้าพเจ้าสังเกตว่าการย้ายบ้านเจ้าเองก็ถูกย้ายเหมือนกัน เวลาย้ายก็ให้สัญญาอย่างน้อยอย่างนี้ บอกกับราษฎรบ้านว่าสร้างดีสร้างดีสร้างศาลา สร้างสะพานให้ ทำถนนให้ ทำถนนให้ อันเป็นอันดีหลายมาก เพราะเป็นการย้ายกันมาก ๆ นี้เอง วิถีมาเวลานี้จึงได้รับคำชมจากผู้แทนต่าง ๆ ข้าพเจ้าไม่ตีเขา ทุก ๆ คนต้องการทำความดีแก่บ้านเมืองเรา แต่ก็เต็มไปด้วยข้อสร้างศาลา ข้อสร้างถนนว่า น้อยอย่างนั้น แต่ในการที่ย้ายมากเป็นโทษ ข้าพเจ้ารู้จักผู้แทนบางคน บางคนมานับกับข้าพเจ้าว่าตายแล้วเป็นผู้แทน คนในจังหวัดส่งออกมาเรียนในกรุงเทพฯ ไม่มีศาลาเรียนกับบอกว่าให้ผู้แทนเสียศาลาเรียนไปก่อน มาถึงกรุงเทพฯ ไม่มีที่กักอยู่กับผู้แทน นี้ควรทำให้ประชาชนเข้าใจการเป็นผู้แทนนั้นเพื่อรักษาประโยชน์ของส่วนรวม แต่ที่จังหวัดของตัวมีเรื่องอะไรคือควรจะร้องทุกข์มาก็ได้บ้าง ซึ่งมีในส่วนตัว ไม่ใช่เป็นส่วนตัวหรือเป็นคน ๆ ไป เพราะเหตุที่เราไปส่งหัวหน้าราษฎรว่าผู้แทนราษฎรนั้นหน้าที่จะต้องไปรักษาโรคให้ราษฎร ไปถือน้ำที่ตนพระเวธาพระมณฑลมา นั้นมันตั้งทำให้ราษฎรเข้าใจผิด แล้วท่านให้ความรู้ราษฎรอย่างเป็นทางการในทางคดี เป็นอย่างนั้น ถ้าประชาชนไทยเจริญแล้วต้องทำให้ราษฎรเข้าใจว่าผู้แทนราษฎร นั้นมีหน้าที่อย่างไร

LIART

มีพหุภาคีระหว่างประเทศชาติส่วนร่วมอย่างไร ข้าราชการต้องยกขา เพราะว่า
อย่างไรก็ตามหาข้าราชการที่หาไม่ได้ ถ้าหาไม่ได้ก็ให้ยกขา ๘๐ เปอร์เซ็นต์
เพราะฉะนั้นพฤติกรรมที่อาจหาเพื่อหาเสียงรณรงค์เลือกตั้งภายใน แต่ในทาง
ทฤษฎีไม่ถูก

พล.ร.ต. เด็ก สุปัตร์ ร.น. : ข้อเสนอนี้เราเห็นด้วย
เหมือนกัน มีอยู่ ๓ ข้อ อย่างที่พูดกัน กันเราพูดกันเป็นข้อหนึ่ง ๆ การ
เลือกตั้งประเทศนี้ข้าราชการรู้สึกตกใจเหลือเกิน เพราะเหตุว่าเท่าที่ตนเคยเป็น
ขบถมันมากที่สุด แต่ว่ามันขอให้ระบบใช้เสียก่อนในประเทศไทยเป็นตลาดก็
๓๐๐ ปี มีข้อเสนองาน ๓๐๐ มีแล้วข้าราชการขอรับรองถ้ายังไม่ใช้มันไม่ได้ ก็ขอ
ที่จะศึกษาจนกว่าเราสร้างรัฐธรรมนูญใหม่ใช้หรือใจคุณ ถ้าใจคุณ
ก็ถอยถอย แต่การใช้มันไม่ได้ก็เลย เพราะว่าข้าราชการมีไว้ทาง ๆ
ลดมันไปเรื่อยก็เห็นแต่ มีไปตั้งเป็นเดือน (Proportional Representation)
ตั้งหาคนส่งมาศึกษาจากขบวนการพรรคได้มาแสดง เป็นวิธีที่มันสะดวกมาก
คนมีอำนาจเขาขังเขย่งหัว ทำไม่ได้ตั้งสารราษฎรไทยบ้างหรือ เลือกกัน
ไม่เสียเงิน มันยังกินใหญ่ แล้วให้เจตนาทำไว้กัน มันก็สิ้นลงไม่เสีย
การเลือกตั้งทาง ๆ ก็จบเพราะว่ามันจะคงหัวคิดเสียใหม่เราเอาเลือกตั้งไม่
เสีย แต่รู้สึกไม่มีความ อันนี้เป็นของง่ายของเหลือเกิน มันไม่คิด
ทุกพรรคประเทศเขาพอ ๆ ก็เห็นว่าเป็นเพียงใด ถ้าเราเป็นรัฐบาลของ
ราชการมันก็เหลือเกินใช้มัน เพราะเคยปรากฏใช้วิธีต่าง ๆ แต่ถ้าใคร
มันไม่ต้องการมันก็หาเราคือการเลือกตั้งมันไปเสีย แบบนั้นพอแล้ว ใน
ที่สุดมันจะกลายเป็นวิธีระบบอะไร คนไม่กล้า อันนี้เป็นทฤษฎีและการ
อย่างรุนแรงก็เลย ก็มีการงานเป็นอิสระพวก พวกก็ได้เข้าไปไม่ถึงสอง
ประเทศอยู่ฝ่ายค้านปรากฏด้วย ถ้าปรากฏ บางประเทศก็แยกต่างหาก
เสียเลย แต่ว่ากับทั้งหมด ไปว่าเสียหมด แต่ว่าไม่คิดเป็นอย่างไร เป็นค
เกอเรีย แล้วถ้าการที่งานมีอิสระจะทำอย่างไรประเทศใดประเทศหนึ่งมัน

ต้องกระทบกระเทือน เพราะฉะนั้นท่านไปอ้างคดีทั่วโลกว่าประเทศหนึ่งประเทศ
ใดเจริญแล้ว ฝ่ายค้านซึ่งกล่าวรัฐบาลต้องคัดค้านรัฐบาลจึงจะไปได้ เพราะ
ฉะนั้นมันจะต้องให้ท่านงดเสียก็ได้หรือไม่ ก็ขอเข้ามาใช้ข้อเคยในประเทศเรา
เพราะฉะนั้นไปทางอันเกิด ที่นักม ออกจากห้องคือ แบ่งเขตเลือกตั้ง ๆ น้อย ๆ
ฉันขอขานพเจ้าไม่ขอแบบอย่างประเทศเรา เพราะว่าเกิดการ เลื่อนตั้งแล้วฝ่ายรัฐบาล
ก็โยกย้ายกันทีเดียวว่า เกอเนน เขาต้องเลื่อนตั้งต่อกันจนรัฐบาลได้ นี่เป็นวิธี
อีกวิธีหนึ่งทราบดีว่าคือคัดค้านในครั้งหนึ่งมี ผู้แทนเลือกตั้ง ต้องหมิ่นด่าหมิ่น
ขานพเจ้าเชื่อว่าราษฎรไม่ได้ไปเลือก เขาอยู่กับเลือกตั้ง แปลว่ามีมาให้ตั้งเป็น
ให้ชื่อไว้ภายหลังทันที เพราะฉะนั้นจึงไปด่าอย่างด่า นายกรัฐมนตรี
ทุกทีแล้ว คือการเลือกเขาจึงหัวดีเป็นเกณฑ์ การเลือกกันขานพเจ้าเห็นว่าดี
หรือยกตัวอย่างเราเมื่อแล้ว เราเคยเลือกเป็นเขตแต่พอปรากฏว่า มีเขตหนึ่ง
เลือกเป็นจังหวัด อะไรก็ว่าอะไรก็ไม่เห็นเสียหลายอะไรเลย แล้วเป็นวิธี
ที่เป็นไปได้จะเคยทำกันมาแล้ว ที่ท่านอ้างว่ามีบุคคลบางคนอ้างว่า ขานพเจ้า
พูดจริงก็ด่าว่าร้ายสักว่าพวกขุนพลชกยกมือเสียหมด ใครจะว่าอะไรก็อย่า
ขานพเจ้าเห็นว่าพอพูดว่าร้ายสักว่าอะไรก็ด่าขานพเจ้าไว้บ้าง คนจะได้ไม่เห่ถึงเกินไป
วิธีที่ดีคือกับประชาชน ผู้แทนย่อมไม่ใครเป็นผู้แทนของทั้งประเทศ ถ้าขึ้น
หมิ่น ๆ แล้ววิธีที่ดีคือจิตใจของประชาชน จะได้อยู่ตั้งกระทำการต่าง ๆ ซบ
บอบบ้างขอสงวนพยานบ้าง ถ้าผู้แทนไม่ขอรัฐบาลไปใช้หรือตนกันหมิ่น หมิ่น
คือหมิ่นคนอื่น เพราะฉะนั้นการที่ดีคือกับประชาชน ขานพเจ้าขอตามท่าน
ถามว่าผู้แทนเกี่ยวกับ & คนที่เป็นผู้แทนพระนครนั้นขอตนที่ดีคือกับราษฎรจะ
เรากล่าวท่านคนไปที่ดีคือกับราษฎรในเขตต้นหรือไม ขานพเจ้าสงสัยว่าคัด
กว่าเดิมอีก เพราะว่า & คนจะร้องต้นทางในทางนั้นเข้ามาปรึกษาจะได้คัดค
ได้ เพราะฉะนั้นปัญหาว่าคัดค้านกับประชาชนขานพเจ้าเห็นว่าไม่จำเป็น เพราะ
ว่าคัดค้านได้ ขานพเจ้าเห็นว่าคัดค้านเข้าห้กับประเทศไทยแล้วก็เป็นวิธี
ที่ดี เพราะเหตุที่ว่าต่อไปถ้าว่าเราเลือกเสรี แต่อย่าให้มันได้จนมากเกินไป

LIART

ชายจังหวัด แต่ทำไมใช้จังหวัดละ ๓๐ คน อย่างนี้โอฬาคันจนฟังไม่
สมควร เพราะฉะนั้นจังหวัดก็ต่างมีเหตุ มีผลต่างกัน อันนั้นแหละจะทำให้
เราเจริญกันได้ คนในที่สุดเราก็ถึงหลักที่วัดที่สุด เพราะฉะนั้นข้าพเจ้า
เห็นว่าพวกร่างนั้นไม่ควรเทียบจนกระทั่งอะไรให้นอกคอกนอกอก ข้าพเจ้าขอ
เรียนอธิการบดี คือเอาเขตจังหวัดอย่างที่ท่านมาแต่ ข้าราชการเข้ามานั่งงาน
ก็อยู่แล้ว อย่าให้ยุ่งคิดว่า ส่งตำรวจมารักษา

๑๑.๒๘ น.

ขุนคลังทูลศึกษากร : ข้าพเจ้าขอสนับสนุนถ้อยคำของข้าพเจ้าที่
กล่าวเมื่อวันก่อน

สมาชิกในประชุมทูลว่า

ที่กล่าวเมื่อก่อน ข้าพเจ้าได้ถามผู้แทนราษฎรหลายคน ทั้งปัจจุบันและ
อดีตตลอดคนผู้ประสงค์จะสมัครจะไปข้างหน้า และผู้ที่ข้าพเจ้ารู้จักและทราบ
ราษฎรเหล่านั้นหลายคนก็เขาบอกว่ารวมเขตจังหวัดก็ได้โดยที่บายเป็นอย่าง
ทั้งหลายว่ากัน นักเขียนข้อหนึ่งที่ว่ากรรวมเขตจังหวัดนั้นดีแน่ ถึงไม่ก็
เรียกว่ามันทางที่เดี๋ยวนี้ที่สุด ในอันก่อน ๆ สมาชิกผู้เคยคิดซึ่งมีผู้ทรง
คุณวุฒิได้กล่าวว่า การเลือกโดยรวม เขตดีเป็น การถอยหลัง เข้าใจของ
ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่เป็นเช่นนั้นข้าพเจ้าเห็นตรงกันข้าม แต่ว่าการเลือกรวมเขต
นั้นเป็นการถอยหลังเข้าหาแม่น้ำมากกว่า ถ้าจะพูดถึงถอยหลังเข้าคิดของ
เราเลือกโดยการแบ่งเขตขึ้น เมื่อเราจะแยกการแบ่งเขตที่เป็น รวมเขต
จังหวัด เพราะเหตุใดจึงว่าเข้าคลอง นั้นข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นการเข้าหาแม่น้ำ
เป็นความเจริญโดยแท้ ท่านจะเปรียบว่าการเข้าคลอง ต่างประเทศเขาแบ่ง
เขตกัน ข้าพเจ้าอยากจะกล่าวว่า สำหรับต่างประเทศนั้นไม่ควรจะไปเปรียบ
กับเขาเลย สำหรับต่างประเทศเขาประเทศอย่างในอังกฤษ อเมริกาซึ่ง
ทั้ง ๆ ข้าพเจ้าไม่รู้จัก โดยไม่เคยไป แต่จำกัดขบวนการศึกษา ข้าพเจ้าทราบว่า

ของเขา การแบ่งเขตต์ของเขา การแบ่งเขตต์อำเภอ จังหวัดของเขามันต่าง
กับเรามาก และผู้คนของเขาหนาแน่น ศึกกัมันหลายชั้น ดังเดิม ๆ ชั้น
เพราะฉะนั้นการที่เขาแบ่งเขตต์คนเป็นการแบ่งเขตต์ของเขา และทำให้ได้เปรียบกัน ไม่
เสียเปรียบกัน ดังนั้นถ้าจะเพราะเหตุที่ในพินท์ เป็นเกณฑ์ ผู้คนของเขา
ได้เปรียบทั้งที่อาณาเขตต์ เพราะฉะนั้นไม่ควรเขาของเขาจะมาเปรียบ ถ้าหาก
ดังนั้นถ้าเราถือเอา ๑ แ่งเป็นเขตต์ ในบางอำเภอซึ่งข้าพเจ้าได้กล่าวแล้วใน
ภาคอีสานบางอำเภอด้วย ๑ แ่ง บางอำเภอแ่งเศษ ขึ้นไปจนถึงบาง
จังหวัดเช่นจังหวัดกาญจนบุรี เป็นต้น ข้าพเจ้าเคยอยู่มาแล้ว ในตอนใดก็ตาม
ทางรถไฟที่มีผู้แทนหนาแน่น ในตอนไหน ๆ ขึ้นไปทางภูเขาโน้นเดินครึ่งชั่วโมง
พบบ้านหนึ่งหลัง จะถึงกันอย่างไร ถ้าหากว่าเราเอาส่วนคนเป็นเขตต์ บาง
จังหวัดจะเห็นว่าเขตต์หนึ่งกว้างขวาง แต่ถ้าหากว่าเราเอาไปถือเอาส่วนหนึ่งเป็น
เขตต์ถ้าเป็นเขตต์เทศบาลหรือพระนครเราจะเห็นว่าคนมีคี่เดียว เพราะเห็นว่า
ความเสียเปรียบ ความเหลื่อมล้ำต่ำสูงและจำนวนผู้คนและในการเดินศึกคือ
ต่างกันมาก เราไม่ควรจะเอาหลักกันเป็นเกณฑ์สำหรับบ้านเมืองของไทยเรา
ข้าพเจ้าเห็นว่าการรวมเขตต์เป็นการศึกกัมันเสียเปรียบในพินท์ทุก ๆ จังหวัด
ถ้อยมติดอกกัน ข้าพเจ้าจะได้อีกด้วย ๆ เพื่อไม่ให้เป็นทวิภาค

ทั้งพูดถึงคะแนน มีสมาชิกผู้หนึ่งว่า ถ้าหากว่าแบ่งเขตต์จะได้คนได้ ๆ
ได้ ๑ อย่างดังนั้นคิดว่า เขตต์นักเรียนชั้นมัธยมปีที่ ๑ สอบได้ ๑ ใน ๑๐ คน
ทั้งเป็นนักเรียนที่ ๑ ของชั้นมัธยมปีที่ ๑ ร้อยชนจะได้ ๑ ทุกคนไปไม่ได้
เพราะคนที่ ๑ จะได้เป็นที่ ๑๐ ก็ได้ เพราะมีที่ ๑ ร้อยคน น้อยงาน ไม่
ควรจะได้เขาเป็นตำรวจสำคัญ และถ้าหากว่าเลือกกรมเขตต์ข้าพเจ้าจะคิด
ถึงคะแนนตามจำนวนคนที่จะเป็นผู้แทน คะแนนที่เหลือพออยู่ที่ ๑ ดังนั้นถ้า
หนึ่งหนึ่ง คนที่จะได้ในจังหวัดที่มีผู้แทน ๑ คนจะได้คะแนน ๑ คะแนน เพราะ
ราษฎรมีสี่จังหวัดได้ ๑ คะแนน คะแนนที่ได้เปรียบกัน ดังกล่าวเปรียบเสียเปรียบ

กัน คนที่ลงคะแนนเดียวในจังหวัดก็มีผู้แทนคนเดียวของจังหวัดอื่น ๆ ทั้งได้
 ๓ คะแนน ๔ คะแนน ในลักษณะอย่างนี้เราควรคิดว่าผู้แทนเป็นผู้แทนของปวง
 ชน แม้ในจังหวัดละ ๑ คนหรืออีกคนก็ตามซึ่งแน่แล้ว เราควรจะได้คิดว่า
 เราควรเลือกคนทั้งประเทศซึ่งจะได้เลือกคนได้หลาย ๆ คน ในจังหวัดซึ่ง
 จำเป็นต้องเลือกโดยวิธีให้ได้หลายคนก็ควรใช้คะแนนหลายคะแนน ไม่เป็น
 เดี่ยวเปรียบเดียวสักอย่างไร เพราะสักที่เราจะได้ผู้แทนเพื่อปวงชนทั้งประเทศ
 เท่านั้น เพราะฉะนั้นในเรื่องนี้ก็น่าจะเป็นปัญหา ในที่สุดข้าพเจ้าขอสรุปว่า
 การรวมเขตกันจะได้ผู้แทนที่เหมาะสม โดยที่ถ้าจะทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง
 ผู้สมัครนี้ และนอกจากนี้ผู้ที่จะสมัครก็จะสำรวจตัวเขาเอง ว่าเขาควร
 หรือไม่ควร ถ้าหากว่าปด้อยเป็นเขตเล็ก ๆ น้อย ๆ เท่าที่ปรากฏมา ผู้สมัคร
 กันเพื่อเสียงหลายหรือผู้สมัครเพียงสอง ๆ คน เพราะว่าข้าพเจ้ารักคนในเขต
 แคน ๆ สำหรับทั้งประเทศที่จะเลือกทั้งประเทศนั้นข้าพเจ้าเห็นว่าท่านทั้งหลาย
 ได้ให้เหตุผลดีแล้ว ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นไปได้ การให้เหตุผลที่ดีว่าอัน
 ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นอย่างแปลกเท่านั้นเอง หรือเป็นเรื่องของความเห็น แต่
 ข้าพเจ้าเห็นว่าถ้าเลือกทั้งประเทศแล้วเป็นการดี สักก็ขอของประชาชนสำคัญยัง
 กว้างการกำหนดปรกติอันมีบริกรรมวิรูจน์สูง เพราะเลือกทั้งประเทศเป็นการ
 เห็นคนละเพราะเหตุเพราะเหตุที่เห็นอย่างที่สุด มีเกียรติมีชื่อเสียงมาก เพราะ
 ฉะนั้นเห็นว่าอันนี้เป็นวิธีทำให้เสียสิทธิของผู้อื่นมาก ทั้ง ๆ ที่ข้าพเจ้าเคย
 เลือกทั้งรวมเขตและแบ่งเขต ข้าพเจ้าก็สนับสนุนเลือกทั้งรวมเขต

๑๑.๓๕ น.

นายเกษม บุญศรี : ที่จริงทุกวันนี้มากในเรื่องนี้ สำหรับ
 ข้าพเจ้าเห็นว่าการที่แบ่งเขต แยกเขตคิดแยกของอีกไปตามจำนวน
 ของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ที่ข้าพเจ้ามีความเห็นในประเด็นนี้เพราะ
 เหตุว่าในประเทศอื่น ๆ เช่นเป็นต้นว่าการเลือก ท้อง ประเทศนั้น ซึ่งทุกกัน

๒๕๓๖ ถึง ๒๕๓๗ และอีกครึ่งหนึ่งคือประมาณ ๒๕๓๗ ถึง ๒๕๓๘ และอีกครึ่งหนึ่งคือประมาณ ๒๕๓๘ ถึง ๒๕๓๙
 ๒๕๓๙ ถึง ๒๕๔๐ และอีกครึ่งหนึ่งคือประมาณ ๒๕๔๐ ถึง ๒๕๔๑ และอีกครึ่งหนึ่งคือประมาณ ๒๕๔๑ ถึง ๒๕๔๒
 เป็นวิธีการที่คิดค้นเหมือนกัน แต่เราเจ้าคิดคนเดียว ที่ยังไม่ถึงเวลา
 อย่างที่ดูมารักบางคนที่พูด เพราะฉะนั้นเราจะไม่พูดเหตุผลที่ไม่สมควร
 อย่างเป็นประจักษ์ เห็นแต่เพียงว่ายังไม่ถึงเวลาเท่านั้น และในประเด็นที่
 รวมกันทั้งจังหวัดซึ่งมีเหมือนกัน ในหลายคน ฉะนั้นเราเองก็เคยได้
 สมัครรับเลือกตั้งมาทั้ง ๒ ครั้ง คือฉวยชัยเรียกว่าแยกเขตก็ออกไปตามจำนวน
 ผู้สมัครรับเลือกตั้งในจำนวนผู้แทน และอีกครึ่งหนึ่งก็คือฉวยชัยจังหวัด ได้โดย
 สมัครรับเลือกตั้งมาทั้งสองครั้ง ก็วิธีการทั้งสองวิธีนี้แตกต่างกันอย่างไร
 เพียงพูดส่วนมากก็เห็นว่าชัดว่า ผู้แทนนั้นจะต้องมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับ
 ประชาชนพอสมควร มีประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งที่เราเห็นก็คือ
 ในวิธีการที่จะต้องการให้คน คือ ประเทศของเราไม่มีดีที่ จะรู้ ผลของคนที่
 เสมอกัน ในวิธีทำให้ผู้แทนใกล้ชิดกับประชาชนนั้น ทางผู้สมัครรับเลือกตั้ง
 ในพื้นที่ก็ออกไปดูความเป็นไป จะเกิดเป็นภัยหรือจะเกิดเป็นโทษเหมือนกัน
 เกิดเป็นโทษหนักเพราะเราไม่สนใจในแง่ร้ายก็ไม่ได้มองไปในแง่ดี ความ
 จริงแล้วเราน่าจะพูดกันในแง่ที่บาง ก็เมื่อผู้แทนของเราอยู่ใกล้ชิดกับประ
 ชาชนนั้นมันก็เป็นผลดี เป็นส่วนมากก็ไม่ได้มองไม่เห็นจุดใจของประชาชน
 ของตน คือตัวตน เองแต่ ละคน ๆ เพื่อทราบความ ประสงค์ของ ประชาชน อย่าง
 ใกล้ชิดหรืออย่างใกล้ชิดความเป็นจริงมากที่สุดเท่าที่จะใกล้ได้ และที่บอก
 เป็นภัยหนักคือที่ไปรับสัญญาจากเราอาจจะทำอย่างนั้นอย่างนี้ นั่นไม่ใช่ว่า
 เจ้าจริง มันเป็นเรื่องเพราะบุคคลบางคนเท่านั้น และเท่าที่ข้าพเจ้าได้ผ่านไปตลอด
 ก็เห็นว่าวิธี การ เช่นนี้ ใคร จะคิดได้เพียงไหน เพียงเท่านั้นแล้ว ต่อ ไปก็ไม่ได้ออก
 และที่จะได้เป็นการถาวรนั้นก็ต้อง เราจะต้อง มองกัน ตามความ เป็นจริงว่า หน้าที่
 ของคุณเป็นอย่างไร แล้วฉะนั้นเราจะไปโทษชาวบ้านเขาว่าไม่รับหรือเรา
 ไม่ควร เพราะพฤติการณ์ที่ชาวบ้านได้ประจักษ์กับการเลือกตั้งมานานก็เห็นเวลา

เพียงเล็กน้อย ในเวลาที่เราเปลี่ยนการปกครองใหม่ ๆ เราทุกคนท้อใจไปว่า
 ราษฎรหรือประชาชนของเราไม่มีความรู้เรื่องอุตสาหกรรมในกิจการบ้านเมือง
 ดำรงปกครองตัวเองและสามารถที่จะสร้างประเทศชาติให้เจริญไปด้วยดี
 แล้ว เมื่อเราปรารถนาไปเช่นนี้แล้ว ต่อมาในระยะเวลาในขณะนี้ คือขณะนี้
 ผู้ทุกคนได้ไปรู้ได้เห็นมากว่าเป็นว่าราษฎรของเราไม่มีความรู้ มันเป็นการ
 กตมกนคตงกันข้าม ข้าพเจ้าจึงไม่เห็นด้วยในการที่เราจะโทษชาวบ้าน และที่
 ชาวบ้านเขาเป็นอย่างนี้ข้าพเจ้าก็ยอมรับ เพราะข้อเท็จจริงมันก็มีเหมือน
 กันว่าคือชาวบ้านของเราโดยปกติแล้วหาของเขาบริสุทธิ์ หูตาของเขาไม่
 เปราะเข้บ่น เขาเคยฟังแต่พระ เขาได้ฟังแต่เรื่องจริง ๆ หรือของที่ดี ๆ คน
 มีคนหลายคนหลายหมู่หลายพวกไปเอากรณีที่ไม่จริงไม่ไปให้เขาได้ยิน ได้ฟัง
 เป็นธรรมดาที่เขาซึ่งบริสุทธิ์ เมื่อมีอะไรไปประอะก็อาจจะคิดได้ง่ายเปรียบ
 ประคณัษชาหระฮาคกอกอาจจะเบื่อนได้ง่าย ก็เมื่อจึงการเป็นเช่นนี้จึงเห็นว่า
 ในการที่เราจะให้ผู้แทนราษฎรได้ใกล้ชิดประชาชนได้เท่าไรข้าพเจ้าก็เห็นว่ามี
 เป็นกตมกนคตงกัน เว้นแต่ผู้แทนฯทำไปโดยออกเห็นหน้าหูของคน มันก็เป็น
 เรื่องของตัวเองซึ่งเป็นการช่วยไม่ได้ เมื่อได้เลือกเขตก็ตามจำนวนของผู้แทน
 เท่าที่มีอยู่เป็นหน่วย ๆ ไป อย่างในรัฐธรรมนญชวศรวถระบับนิตไซอญ
 ข้าพเจ้าก็เห็นว่ามันเป็นเรื่องที่ดีพอสมควรแล้ว และอีกประการหนึ่งที่ว่า
 กันถึงในเรื่องหลักประชาธิปไตยก็พึดกกันมาก เหมือนกัน คือสิทธิของประชาชน
 วิชาคน ๆ หนึ่งควรมีสติช ในการที่จะแนะนำหรือชี้แจงของตนได้กับหนึ่ง
 คนเมื่อรวมจังหวัดเขาไปจังหวัดไหนมีจำนวนผู้แทนมากเกินกว่า ๑ คนขึ้นไปคน
 ในจังหวัดนั้นก็ออกเสียงเกินกว่า ๑ เสียงหรือ ๑ คะแนน เมื่อไปเทียบกับจังหวัด
 ที่เขามีคนเค็บว ก็เหลือมด้าต่ำดังกันอยู่ในนั้น แต่ท่านสมาชิกผู้เกี่ยวข้อง
 บางคนกลัวไม่เป็นไรในเรื่องนั้น ท่านมีทางอาจจะไซอชกชพดโดยความเป็น
 นึกแต่บางจังหวัดชพดโดยท่านเป็นผู้มีเงินมาก เรื่องเหล่านี้เป็นเหตุถึงกันว่า

ให้ชาวบ้านออกเสียงไม่ได้ด้วยความบริสุทธิ์ใจก็เป็นเหตุให้เสียหลักประชาธิปไตย ซึ่งชนชาวเขาก็น่าจะโดยวิถีโลกตามที่เห็นเรื่องดังกล่าวก็ไม่ได้ ทั้งนี้เห็นสมควรว่าเราเองทั้งประเทศหรือว่ากันว่ามีสิทธิพลอย่างเดียวกันไป เกยของงและไร่สวนก็ ใกล้เคียง ไม่ได้เหมือนกันเพราะเหตุว่าคนเราเงินไม่เท่ากัน มีมากบ้างมีน้อยบ้าง คนจะนึกถึงว่าราชการเป็นไทยแต่เราชาวไร่ได้ เหมือนกัน เขาใช้ได้ในที่เรานั้น นอก จากนี้ไร่โคกน้อย คนก็จริง ยอยู่ที่ไร่ก็เลย เหมือนกัน เป็นอันว่าเราห้ามไม่ได้ด้วยประการใด ถ้ารวมจังหวัดก็ใช้ไม่ได้ ก็ไม่จริงจะไร่โคกเหมือนกัน ถ้าถูกวิธีที่จะใช้สิทธิพลอย่างหนึ่งอย่างไรพวก แรงแล้วไร่โคกนั้น อีกประการหนึ่งราษฎรร่วมเขตของเราตั้งแยกเป็นคี่ ว่าจำนวนพลเมืองไม่เท่ากัน โดยจะรวมทั่วทั้งประเทศก็ตามจะรวมโดยจังหวัดก็ตาม โดยวิธีดังกล่าวยังโดยวิธีแยกเขตก็เป็นเขตย่อย ๆ ก็ตามเรื่องของคน จะเปลี่ยนแปลงไม่ได้ คนที่เคยอยู่ที่ไหนเป็นอย่างไร ๆ ก็อยู่ที่นั่น คนที่อยู่ที่ไม่ไหนนั้นก็คงอยู่ที่นั่นคือ คงอยู่ที่เดิมไม่ทำให้เขต เลือดคง หรือ ประชาชน เหล่านี้เปลี่ยนแปรหรือเปลี่ยนแปลงไปด้วยประการใด ๆ ทั้งนี้แหละ เหตุอันหนึ่งก็จำเป็นที่จะต้องมีสิทธิพล อีกอย่างหนึ่งก็บอกได้ว่าหากของารให้คนรักกับท้องถิ่น เมื่อต้องการให้คนรักท้องถิ่นของท้องถิ่นอย่างใกล้ชิดดู ประเด็น ที่แยกให้อยู่ออกไปเป็นวิธีทำให้ผู้แทนรักประชาชนของท้องถิ่นอย่างใกล้ชิดคน แดงออกหัดตายคนพูดว่าเอาเลือดกันนั้น รัฐบาลจะทำอย่างนั้นอย่างนั้น เป็น คินว่ายากไปบ้างอะไรบ้าง แต่โดยวิธีใดเมื่อเราจะทำก็ทำก็ดูก็ดู ก็แยก หรือไม่แยก ไม่เป็นเหตุให้รักยิ่งในเรื้องเหตุการณ์ได้ คงนึกเห็นเป็นเช่นนั้น แล้ว ชาวเขาเห็นว่าเป็น เพื่อที่จะได้ประชาชนในนี้ตั้งขึ้นแต่ใน การ ที่คนละคนเลือกตั้งผู้แทนของตนโดยเพิ่มอีกากันนั้นประการหนึ่ง แดงก็เห็นคนใด ที่จะให้ผู้แทนใด ก็ใกล้ชิดกับประชาชนของคนอีกประการหนึ่ง ชาวเขายังเห็น ว่าแยกเขตก็ คือแยกออกไปไม่มีเขตใด ๆ ความจำนวนผู้แทนเป็นเท่าใด

๒๕.๑๕ II.

นายโชติ กุ่มพันธ์ : จะเป็นด้วยการพูดของข้าพเจ้าไม่ครบหรืออย่างไรก็ไม่ว่าครับ ก็ผมมีข้อแนะนำที่เราใจดีกับการของข้าพเจ้าใจดีต่อไป คือ ความจริงที่เราพูดนั้นว่ารวมทั้งประเทศนั้น ความจริงคำๆ นั้นใช้มากจนวิเศษที่เราใจดี นานนี้ หากได้หมาย ความว่ารวมทั้งประเทศอย่างที่เราใจดี ผมมีข้อวิจารณ์เราด้วยในเจตนาเอง ก็เราใจดีขอรับหากว่า ทำอย่างใบบ้าง คือเราเลือกอย่างในพระนครมีเขต ๓ ถ้าเราแยกเขต ๓ เขต ๒ เขต ๓ และจัดรวมเขตกัน เขต ๓ นาย ก. เขต ๒ นาย ข. เขต ๓ นาย ค. เขต ๔ นาย ง. ถ้าหากว่าเราต่างกัน สมมติว่าในเขต ๓ นาย ก. สมมติในเขตที่ใดเสีย ๕ พัน เราเอาได้ทั้งหมด จึงได้เป็นผู้แทนทั้งหมด นาย ก. อยู่ในเขตที่หาพบรวมเป็นทั้งหมด สมมติว่า นาย ก. ได้หาพบทั้งหมดเสีย และนาย ข. ได้ ๕๐๐๐ เสียร่วมกันเขานาย ข. ก็ได้ อย่างนี้ นาย ข. ก็ได้คะแนนไม่ถึง รวมวิธีการเลือกตั้งรวมเขตอย่างที่เราใจดีแล้ว ก็ไม่มีโอกาสที่จะคิดออกกับประชาชน ตรงกันข้ามอันเป็นวิเศษที่คิดกับประชาชนให้มากที่สุดเป็นอันดีว่าเป็นเขต อย่างที่ทางที่คิดการได้ คือว่าสมมติว่าในพระนครมีเขต เราอาจจะได้ผู้แทน ๑๐ คน เราแยกได้เขต ๓ เขต ๓ นาย ก. เขต ๒ นาย ข. ละเขตอะไร ที่ประชาชนไปเลือก เช่นเดียวกัน ไปเลือกแล้ว เสียที่ต่างกันไม่เสีย นานนี้เราคิดว่าหากความคงจะเข้าใจเราจาก ก็ไม่เข้าใจไม่มีผู้แทน อย่างที่ทางเราใจ หรือว่าคิดออกกับประชาชน ตรงกันข้ามเป็นผู้แทนของปลัดอยู่ เขตที่พอที่จะเป็นผู้แทนได้ ๖ คน พรรคนี้จะได้วางคนไว้หนึ่งคน ถ้าหวั่นเป็นผู้แทนในเขตนี้คนเดียว ละเพราะท่านที่ได้ออกเสียง ไม่ไปประชาชนที่เลือกผู้แทนอาจจะเสียเสียงไปรวมเข้าที่ทางนี้เอง และอีกอันหนึ่งที่ทางบอกเราได้ดัง ไม่ใช่ เราใจดีขอรับว่าอย่างนี้ ก็อันในพระนคร เราใจดีก็ด้วยอย่างหลายเขต สมมติว่า ประชาชนมีอยู่ได้เสียงทั้งหมด ๓ หมื่น คนที่ได้เสียงดังสุดได้มาเป็น

ผู้แทน คนที่ ๒ ได้ ที่ ๑ ได้ เหลือเศษ สมมติว่า ๓ หมื่น ๕ พัน ๕ พันยังเหลือ
ไปรวมกับอยุธยา เมืองชลหรือสมุทรปราการก็ได้

คนที่ออกพรรคหนึ่งได้เสียง ๒ หมื่น เขาได้ผู้แทน ๒ คน หรือว่าเขา
ได้ ๒ คน อีก ๕ พันร่วมกับใครก็ได้ก็ตั้งหนึ่งได้เพียงหมื่น เขาได้ผู้แทน
อีก ๑ คน อย่างพระนครได้ผู้แทน ๖ คน ไม่ใช่ว่าให้ตั้งแต่ละจะตั้งตั้งนั้น
ไม่ใช่เช่นนั้น และไม่ใช่อันนี้คือว่าอีกร้อยบ้างครึ่ง ทำเท่าเดียวหนักทำได้ เงิน
แต่ท่านจะแต่งตั้งทำไม่เข้าใจ หรือว่าท่านอาจวางคนสำคัญกว่าชาวชาติไม่

เพราะวิธีอย่างเดียวกัน อาจเป็นเพราะเหตุการต่างกัน วิธินับเสียงเท่านั้น
นี่คือเดียวกันใครได้ ๑ นอกนั้นเสียงทั้งหมด แต่วิธีของข้าพเจ้าเสียงไม่ทั้ง

เลย คือเอาเสียงของเขาค้นรวมกับเขาคิด ๒ ควบหมื่นแล้ว ผู้แทนเข้ามา
๑ คน นั่นนี้ต่างกัน เท่ากันหรือให้ท่านผู้เป็นประธานฯ เป็นผู้แทนของปวงชน

ส่วนน้อย ก็คือหวังจะได้เป็นผู้แทนของตนได้ด้วย คือวิธีของข้าพเจ้ารัก
คืออย่าง คือว่าแทนที่ชื่อยาว ข้าพเจ้าพูดว่าวิธีเดียวกัน ไม่ใช่เสียง

ผู้แทนร้อยคน แต่เสียงร้อยชื่อ ไม่ใช่เช่นนั้น อย่างผู้แทนพระนครมีครบ
๑๑ คน ข้าพเจ้าขอทราบเรียนให้ยาวสักหน่อย ท่านประธานฯ ก็คือมีครบ

๑๑ คน สมมติว่า ๑ พรรค พรรคประชาธิปไตย พรรคสหชีพ และพรรค
แนวรัฐธรรมนูญ พรรคประชาธิปไตย ๑ หมื่นห้าอย่างนี้ ถ้าหากว่าผู้แทน

คนหมื่นคนเข้ามาเป็นผู้แทน ประชาธิปไตย ๑ คนกับเสียงเหลือ ๕ พันเสียง
รวมกับสมุทรปราการได้ แต่คนที่ได้มันต้องได้คะแนนเกินกว่าหมื่น และที่

ต่ำกว่าหมื่นต้องไปผสมกับคนอื่น ท่านพรรค ๒ คือพรรคสหชีพ เขาได้เสียง
๒ หมื่นสี่ เขาได้ผู้แทน ๒ คน เหลืออีก ๕ พัน เขารวมกับคนอื่นได้ ท่าน

พรรคสหชีพเขาได้หมื่นสี่ เขาได้ ๑ คนแล้ว เหลือ ๕ พันร่วมกับใครก็ได้
วิธีนับแล้วเขาไปเลือกตั้งไม่เสียเวลาเลือก คือได้ผู้แทนมาจริงๆ อย่างของข้าพเจ้า

ที่เดียว ขอท่านประธานฯ โปรดคิดข้าพเจ้าเมื่ออยู่เดิกลูกชาย ก. ข้าพเจ้าเป็นคน
แปลกก็พี่ของกรรมเมืองข้าพเจ้าพยายามตั้งเต็มไปทุกข้างถนนแล้วชาย ก. ก็ไม่

LIRT

ได้เป็นผู้แทน เพราะว่ามีผู้แทนได้คนละพรรคกับข้าพเจ้าแต่เป็นศิคร แต่วิชาของ
 ข้าพเจ้า ผู้แทนของข้าพเจ้ามีเพราะเสียงของข้าพเจ้าไปรวมกับคนอื่นได้ผู้แทน
 เขามากกว่า เรื่องนี้ขออย่างนี้ ไม่ใช่ว่ารวมแค่พรรคประเภท ไม่ใช่ไม่มีผู้แทนประจำ
 ตำบล มีผู้แทนประจำตำบลดีกว่าท่านได้เสียอีกแต่ไม่ใช่มีคนเคยดูตามตง
 วิชาของเราเป็นอย่างนี้ อย่างวิชาที่เดิมนั้นผู้แทนคนเดียว แต่วิชาของข้าพเจ้า
 ในข้อ ๒ มีข้อ ๓ พรรค เขามาเป็นผู้แทน ๓ คนดีกว่าเดิมนั้น ๒ พรรคเขาก็มี
 ผู้แทนเขาก็จะไปติดต่อประชาชนเหมือนกัน อย่างว่าพรรคแนวรัฐธรรมนุญ
 เขามีสมาชิก กตงไปติดต่อ ประชาชน พรรคสังคมนิยม เขาก็ไปติดต่อกับ
 ประชาชน แล้วอย่างวิชาที่เราทำพรรคหนึ่งพรรคใด อย่างประชาชนเลือก
 ประชาชนบ้าง ถ้าใครเป็นแนวรัฐธรรมนุญก็ไม่มีผู้แทน หรือสังคมนิยมผู้แทน
 ที่เขาประกาศตนเป็นแนวรัฐธรรมนุญ หรือสังคมนิยมว่าจจะร้องหาใคร
 ถ้ารัฐของประชาชนบ้างก็จะประกาศ นินทาเขาแล้วต้องการให้ประชาชนส่วน
 น้อยได้ผู้แทนของเขา วิชาการก็เหมือนกับเราบัญญัติอยู่เดิมนั้น ถ้าอย่าง
 จังหวัดประจวบฯ ถ้าพรรคมาเป็นพรรคประชาชนบ้างพรรคสังคมนิยมบ้างพรรค
 ศาสนิกชนบ้างท่านสมาชิกผู้ใดหมายเลข ๓ ไม่ใช่หม่อมเจ้าสิทธิพร หมายเลข
 ๓ พรรษา ข้าราชการ หรือเลือก หม่อมเจ้าสิทธิพร หมายเลข ๓ ได้หนึ่งหมื่นหมื่นพัน
 ถ้าสำหรับท่านก็เห็นเขาตงหมื่นหมื่นพันก็ไปรวมกับคนอื่นได้ อย่างนี้เป็นอย่าง
 ไม่ใช่ข้อหรือข้อมาบ้าง ท่านคิดมากไปแล้วแต่ยังไม่เข้าใจเสีย แต่บัญญัติทาง
 จะตมตไปถนัดดีไหนมาจะมาถนัดดี ไม่ใช่ตรงกันข้ามกับถนัดดีอย่างคราวก่อน
 วิชาที่ตงด้วยอีกที่ว่า ถนัดดีไหนมาจะมาถนัดดี ขอให้ท่านโปรดระวังว่า ประกาศขึ้น
 ไปตามตาเห็นว่าขึ้นเลือกตั้งได้ผู้แทนขอท่านได้โปรดเข้าใจ ว่า วิชา ต้อง ต่าง กัน
 คนวิชาขึ้นคะแนนคราวถนัดดีไหนส่วนน้อยไม่ได้ผู้แทนเลย ถ้าเช่นนั้นแต่ถนัด
 ได้ผู้แทนอันต่างกันกับวิชาขึ้นคะแนนกับวิชาขึ้นคะแนน วิชาขึ้นคะแนนเดิมก่อน
 ไม่ใช่ตั้งคนในพระนครไปตั้งคน เช่นอย่างจังหวัดนครราชสีมาถ้าถนัดดีอย่างท่านขึ้น
 ลงทุกที ขึ้นเป็นคนที่ถนัดดีให้ไปตั้งคนจังหวัดกันจังหวัดศรีสะเกษ หลาย

เป็นคนกว้างขวางทำให้เขาไปสมัครในจังหวัดนั้น ท่านเองก็ต้องการรวมเขตนี้
หรือแยกเขตคอกัด ท่านไม่เคยคำนึงถึงเสียงทั้งไปซึ่งอาจจะนำไปรวมให้
ผู้แทนอื่นอีกหนึ่งคนได้ อย่างเพื่อนสมาชิกข้าพเจ้าพูดถึงการเลือกตั้งคราว
ที่แล้วถึงกับเอาสถิติมาเปรียบเทียบให้ดูว่าที่เป็นผู้แทนได้คะแนนเทียบเป็น ๓
หรือ ๔ % เท่านั้น ราษฎรเสียแรงลงทุนลงแรงไปลงคะแนนแต่ไม่ได้มีผู้แทน
ของตน แต่ถ้าเขาอย่างข้าพเจ้าแล้วท่านจะได้ผู้แทนเพิ่มอีกหนึ่งคน แต่อัน
ของข้าพเจ้านั้นไม่ใช้รวมทั้งประเทศอย่างท่านเขาใจ แต่หมายความว่าเสียง
ที่เหนือเอามารวมกันให้ได้ผู้แทนเพิ่มขึ้นมาได้อีก

อีกอันหนึ่งที่ท่านว่าทำให้ราษฎรของเราเป็นหนักแฉง อีกอันข้างพรรค
เขาคือผู้แทนของเขาทุกเขตเป็นการให้โอกาสเราต่อหน้าประชาชนในเขตคอกัดนี้ ทำให้
ให้เขาเป็นครุสอนประชาชนให้เขาใจไม่ใช่ไปใส่บัตรกันขึง เขียง อย่าง ทุก วัน
การเลือกตั้งผู้แทนทุกวันนี้เขาใจมากโดยที่เขาประกาศว่า ถ้าเลือก ข้าพเจ้าไป
แล้วจะได้มีไฟฟ้าบ้างจะได้มีน้ำประปาอะไรบางอย่างนี้ แต่ข้าพเจ้าคิดว่าถ้า
ท่านเขาใจจริงแล้วคงจะไม่รังเกียจอีก เพราะไม่ใช่เป็นอดีตเปลี่ยนแปลง
อีกที่ปฏิบัติกันอยู่เป็นแต่เพียงการสมัครให้มีเลือกตั้งเท่านั้น และไม่ใช่ว่าคนแค
คนในพรรคจะไปสมัครทั้งหมด ขอให้ท่านคิดว่าถ้าเขาคอนในจังหวัดพระนคร
ไปสมัครพรรคราษฎรสยามไม่ได้รับเลือกตั้ง เขาขอมั่งคนในจังหวัดนี้
ที่เป็นคนกว้างขวางไปสมัครเอง ข้าพเจ้าคิดว่าท่านสมาชิกทั้งหลายคงจะ
เข้าใจความมุ่งหมายของการรวมเขตครั้งนี้

นายเกษม คำรงบุต : กรรมชขอเสนอให้ลงมติ

มีสมาชิกรับรอง

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : จะมีผู้ใดขออภิปรายต่อไปหรือไม่
ไม่มีสมาชิกขออภิปราย

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ถ้าไม่มีผู้ใดขออภิปรายต่อไป
ข้าพเจ้าจะเสนอให้ลงมติ

ข้าพเจ้าจะแยกตั้งประเด็นเป็นอย่างนี้ รวมเขตที่ หรือแบ่งเขตที่เดี่ยว
ก่อนเมื่อรวมแล้วจะรวมอย่างไรทั้งประเทศหรือจังหวัด ผู้ใดเห็นว่าการจะรวม
เขตที่ไปตรุษมิถุน

มีสมาชิกยกมือ ๒๓ คน

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ผู้ใดเห็นว่าควรแบ่งเขตที่
ไปตรุษมิถุน

มีสมาชิกยกมือ ๖ คน

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : เป็นอันว่ารวมเขตที่ ๓๓
ประเด็นนี้ถ้าจะรวมเขตที่ทั้งประเทศหรือรวมเขตที่เฉพาะจังหวัด ผู้ใดเห็นว่า
ควรรวมทั้งประเทศ ขอได้ไปตรุษมิถุน

สมาชิกยกมือ ๖ คน

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ท่านผู้ใดเห็นว่าควรรวมเฉพาะ
จังหวัด ขอได้ไปตรุษมิถุน

มีสมาชิกยกมือ ๒๐ คน

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : เป็นอันว่ารวมเขตที่เฉพาะจังหวัด
นายเกษม บัญศรี : พ่วงนั้นผู้ใดที่ไม่มีวาระประชุม ข้าพเจ้า
ขอเสนอญัตติให้มีการประชุมในวันพรุ่งนี้

มีสมาชิกรับรอง

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : มีผู้เสนอญัตติให้มีการประชุม
ในวันพรุ่งนี้ก่อนวันหนึ่ง ผู้ใดจะคัดค้านหรือไม่

ขุนคลังทูลศึกษากร : ข้าพเจ้าอยากฟังความเห็นของกรรมา
ธิการว่าจำเป็นจนมีข้อความขัดข้องหรือไม่

ห้วงประกอบนิติสาร : เพราะเหตุว่ากรมการรังทำอะไร
ต้องหน้า เราตกลงกันว่าประชุมในวันไหน สำหรับวันซึ่งการตั้งเราไม่มี
การกำหนดการประชุมแต่โดยปกติจะเป็นอย่างนี้ข้าพเจ้าซึ่งเป็นกรมการ
ยกร่างคนหนึ่ง ก็เป็นที่เข้าใจว่าข้าพเจ้าจะประชุมอนุมัติภา เพราะฉะนั้นถ้า
เช่นนั้นก็ไม่ว่าง

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : มีผู้ใดคัดค้านหรือไม่
ไม่มีสมาชิกคัดค้าน

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : เมื่อไม่มีผู้ใดคัดค้านก็ถือว่า
ประชุมพร้อมมติให้เพิ่มวันประชุมในวันพรุ่งนี้ เวลา

นายเกษม บุญศรี : เพื่อสงวนแก่ผู้ที่เป็นผู้มีสมาชิกอาจจะได้
มติอะไรไว้ในตอนเช้าบ้าง เพราะฉะนั้นขอเสนอให้เป็นเวลาบ่าย

เลขาธิการสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ผมขอเสนอให้เป็นเวลาเช้า
มีสมาชิกรับรอง

ห้วงประกอบนิติสาร : ข้าพเจ้าขอสนับสนุนตอนบ่าย เพราะ
ข้าพเจ้าเองมีนัดตอนเช้า

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : จะเอาเช้าหรือบ่าย เพราะฉะนั้น
รอนมติที่ประชุม ผู้ใดเห็นว่าควรประชุมในตอนเช้า ขอให้ไปประชุม
มีสมาชิกยกมือ ๖ คน

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ผู้ใดเห็นว่าควรประชุมตอนบ่าย
ขอให้ไปประชุม
มีสมาชิกยกมือ ๒ คน

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : เป็นอันว่าประชุมตอนบ่ายเวลา
๑๕.๐๐ น. หหมดเวลา ขอเลิกประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๐๕ นาฬิกา

คณะกรรมการตรวจรายงานการประชุมสภาาร่างรัฐธรรมนูญ

นายเกษม มนูญศรี	นายเจริญ บัณฑิตโร	ผู้จกรายงาน
ขุนคองฤทธิศึกษากร	นายประเสริฐ บัณฑิตคุณท์	..
หลวงของคณานุรักษ์	นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ	..
พ.ต. ถ้วน จำนงภูมิเจต	นายสุรินทร์ ตัณฑการ	..
นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์	นายสุรินทร์ จิตรภักดี	..
	นายศิริ มนต์ไกรเจษย์	..
	นางสาวอารีรัตน์ ชุ่มบุญ	..
	นายเด็ก จารุณัฐ	..
	นางโสมเฉดา ตัณฑการ	..
	นายพิพัฒน์ เขาะโรหิต	..
	นายอ่อง เขียวพงศ์	..
	นางสาวฉันทนา ชาบุญป้อม	..
	นางสาวฉานนิต ศตะกรุมะ	..
	นายโชค คุปตะวาทีน	..
	นายอุดม พดอยตั้งฉาย	..
	นายประภัสร์ จินตมัย	..

นายหยุด แสงอุทัย
 เลขาธิการสภาาร่างรัฐธรรมนูญ

ศรีธรรมมาธิเบศ
 ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ

